

၄.၃ ကောက်ချက်ချခြင်း

ကောက်ချက်ချခြင်းဆိုသည်မှာ အဘယ်နည်း

နားလည်သဘောပေါက်ခြင်းဆိုသည်မှာ စာပါအကြောင်းများကို သိရှိ သဘောပေါက်ခြင်းကို ဆိုလိုပါသည်။ ကောက်ချက်ချ နိုင်ခြင်းတွင်မူ စာပါအကြောင်းအရာများကို ကျော်လွန်ပြီး စဉ်းစား ဆင်ခြင်နိုင်ခြင်းကို ဆိုလိုပါသည်။ ပေးထားသည့် အကြောင်းအရာ အချက်အလက်များကို အသုံးပြု ဆင်ခြင်ပြီး ဖော်ပြထားခြင်း မရှိသော အယူအဆတစ်ခု ထင်မြင်ချက် တစ်ခုဆီ ရောက်ရှိအောင် စဉ်းစားတွေးတောသည့် ဖြစ်စဉ်ကို ကောက်ချက်ချခြင်းဟု ခေါ်ပါသည်။

စာသင်ခန်းပြင်ပ လက်တွေ့ဘဝများတွင်လည်း ကောက်ချက်ချခြင်းကို အမျိုးမျိုး လုပ်ဆောင်နေရပါသည်။ ဥပမာ -

- ရေတစ်ဖန်ခွက်ဟု လာတောင်းသောသူသည် ရေဆာနေသူ ဖြစ်ရမည်ဟု ကောက်ချက်ချခြင်း ရှိသည်။
- တစ်ဦးက အခြားတစ်ဦး အော်ဟစ်ပါက ထိုသူတို့သည် ဒေါသထွက်နေသည် သို့မဟုတ် နာကျင်ခံစားနေရသည်ဟု ကောက်ချက်ချသည်။
- ထူးထူးဆန်းဆန်း ဝတ်စုံတစ်ခု ဝတ်ဆင်ထားသူ တစ်ဦးဦးကိုတွေ့ပါက ထိုသူသည် ဇာတ်ဝင်သရုပ်ဆောင် တစ်ဦးဟုလည်းကောင်း ဝတ်စုံပါတီပွဲ တစ်ခုခုသို့ သွားသူဟုလည်းကောင်း ကောက်ချက်ချခြင်းမျိုး ဖြစ်သည်။

ကောက်ချက်ချခြင်းသည်မှာ 'အဘယ့်ကြောင့်နည်း' ဟူသည့် မေးခွန်းကို မေးစေ၊ ဖြေစေသည်။ လူတို့မှာ မိမိတို့ ဖတ်ရှုသည့် စာများနှင့် တွေ့ကြုံရသည့် အဖြစ်အပျက်များ အားလုံးတို့တွင် ရည်ရွယ်ချက်များ၊ အကြောင်းပြချက်များ၊ ရှင်းလင်းချက်များကို ရှာဖွေလေ့ရှိကြသည်။ ကောက်ချက်ချခြင်းကို 'စာကြောင်းများကြားတွင် အဓိပ္ပာယ်ရှာခြင်း' (reading between the lines) ဟုလည်း ပြောလေ့ရှိကြသည်။ ထိုစကားရပ်၏ ဆိုလိုချက်မှာ မှား/မှန် ဝေဖန်ခွဲခြားသည့် ဉာဏ်နှင့် ယှဉ်ပြီး ဖတ်ရှုလေ့လာနေချိန်တွင် စာဖတ်သူသည် စာက သွယ်ဝိုက်ဆိုလိုသော၊ စာက အရိပ်အမြွက်ပြထားသော သို့သော် တိုက်ရိုက်မြင်သာခြင်း၊ ဖော်ပြထားခြင်း မရှိသော အကြောင်းအရာတို့ကို အဆက်မပြတ် ဆင်ခြင် ရှာဖွေနေခြင်းဟု ဖြစ်သည်။

ဆရာတစ်ဦးအနေနှင့် မိမိ၏ ကျောင်းသူ/သားများက စာသားများမှတစ်ဆင့် ကောက်ချက်ချခြင်းကို ပိုမို ကျွမ်းကျင်လာအောင် ကူညီပေးရန်အတွက် ၎င်းတို့ ဖတ်ရှုပြီးသော စာများအပေါ်တွင် ခန့်မှန်းချက်များ ပြုလုပ်ခိုင်းခြင်းမျိုး ဆောင်ရွက်နိုင်သည်။

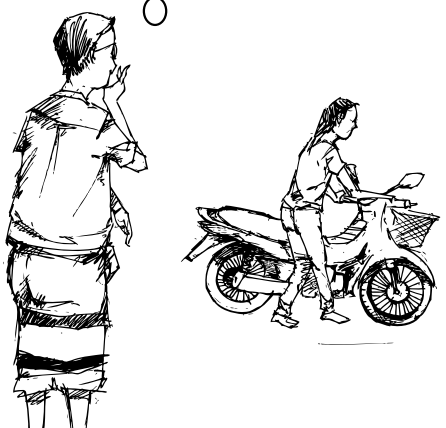
စကားလုံးရွေးချယ်မှုများ၊ ဆက်စပ်နေသော ပတ်ဝန်းကျင်အခြေအနေများ၊ အချက်အလက်များ တည်ဆောက်ထားပုံ အစီအစဉ်များ၊ ရည်ညွှန်းချက်များ စသည်တို့ကို အနီးကပ် လေ့လာခြင်းဖြင့် စာပိုဒ်တွင် ထည့်မရေးထားသော နောက်ကွယ်မှ ရည်ရွယ်ချက်များ၊ အခြားအဓိပ္ပာယ်များကို စဉ်းစားဆင်ခြင် ကောက်ချက်ချနိုင်ကြောင်း ကျောင်းသူ/သားများ သိရှိလာပါလိမ့်မည်။

ဒီကောင်မလေး ဓာတ်ဆီ လျန်သွားတာ ဖြစ်နိုင်တယ်..

ကိုယ့်အားကိုယ်ကိုး လွတ်လပ်စွာ လေ့လာသင်ယူခြင်းအတွက် ကောက်ချက်ချခြင်း ကျွမ်းကျင်မှုမှာ အရေးပါသော ကျွမ်းကျင်မှုတစ်ခု ဖြစ်ပါသည်။

ကောက်ချက်ချသော လုပ်ငန်းစဉ်များကို အသုံးပြုလိုလျှင် သင်ခန်းစာ ခေါင်းစဉ် အကြောင်းအရာများကို သေချာစွာ ရွေးချယ်သင့်ပါသည်။

- ကျောင်းသူ/သားများမှာ ခေါင်းစဉ်အကြောင်းအရာနှင့် ရင်းနှီးထားပြီးသား ဖြစ်သင့်သည်။
- လေ့လာရမည့် စာသားများသည် ကျောင်းသူ/သားများ လွယ်ကူစွာ နားလည်နိုင်သည့် ဘာသာစကားနှင့် ဖြစ်သင့်သည်။

မှတ်ချက်

အောက်ပါ စာသားသည် အဆိုတော် ဂျွန်လန်နွန်၏ Imagine ဟူသော သီချင်း၏ စာသား ဖြစ်သည်။ သီချင်းစာသား များစွာကို အောက်ပါစာမျက်နှာများတွင် တွေ့နိုင်ပါသည်။

*songlyrics.co *lyrics.com *azlyrics.com *metolyrics.com

စာသားကို မြန်မာဘာသာသို့ တိုက်ရိုက် ပြန်ဆိုထားပါသည်။

ဥပမာ စာပိုဒ်

Imagine

Imagine there's no heaven
It's easy if you try
No hell below us
Above us only sky
Imagine all the people
Living for today...

Imagine there's no countries
It isn't hard to do
Nothing to kill or die for
And no religion too
Imagine all the people
Living life in peace...

You may say I'm a dreamer
But I'm not the only one
I hope someday you'll join us
And the world will be as one

Imagine no possessions
I wonder if you can
No need for greed or hunger
A brotherhood of man

Imagine all the people
Sharing all the world...
You may say I'm a dreamer
But I'm not the only one
I hope someday you'll join us
And the world will live as one

John Lennon, 1971

စိတ်ကူး

စိတ်ကူးကြည့်ပါဦး ကောင်းကင်ဘုံ မရှိဘူးလို့
လွယ်ပါတယ် တွေးလိုက်ရင် မြင်ရမယ်
အောက်ဘက်မှာ ငရဲ နတ္ထိ
အပေါ်မှာလည်း ကောင်းကင်သာရှိ
စိတ်ကူးကြည့်ပါဦး လူအားလုံးဟာ
ပစ္စုပ္ပန်အတွက်သာ ရှင်သန်နေတာဆိုရင်...

စိတ်ကူးကြည့်ပါဦး တိုင်းနိုင်ငံတွေ မရှိဘူးလို့
ခဲယဉ်းတာ မဟုတ်ဘူး
တိုက်ယူစရာမလိုသလို အသက်စွန့်စရာကင်း
ဘာသာတရားလည်း အလျဉ်းမရှိတော့
စိတ်ကူးကြည့်ပါဦး လူအားလုံးရဲ့
ငြိမ်းချမ်းအေးဆေးစွာ နေထိုင်ခြင်းကိုပေါ့...
စိတ်ကူးယဉ်သမားလို့ ငါ့ကို ခေါ်ပါလေ
ငါ့တစ်ယောက်တည်းတော့ မဟုတ်ပါဘူး
တစ်နေ့နေ့ မင်းလည်း ဒီစိတ်ကူးယဉ်ပါစေ
ဒါဆို တို့ကမ္ဘာလည်း တစ်သားတည်း ဖြစ်ပြီလေ

စိတ်ကူးကြည့်ပါဦး ပိုင်ဆိုင်မှုဆိုတာ မရှိဘူးလို့
တွေးကြည့်ရင် မြင်နိုင်လားစဉ်းစားမိ...
လောဘတက်စရာမလို မွတ်သိပ်မှု မသိ
သွေးရင်းညီကို စိတ်သာရှိ

စိတ်ကူးကြည့်ပါဦး လူအားလုံးဟာ
တူတကွ ဝေမျှနေကြမှာကိုပေါ့...
စိတ်ကူးယဉ်သမားလို့ ငါ့ကို ခေါ်ပါလေ
ငါ့တစ်ယောက်တည်းတော့ မဟုတ်ပါဘူး
တစ်နေ့နေ့ မင်းလည်း ဒီစိတ်ကူးယဉ်ပါစေ
ဒါဆို တို့ကမ္ဘာလည်း တစ်သားတည်းဖြစ်ပြီလေ

ဂျွန်လန်နွန်၊ ၁၉၇၁

ဥပမာ စာပိုဒ်

မှတ်ချက်

မြန်မာနိုင်ငံသုံး နိုင်ငံသား ပညာရေး စာအုပ်တစ်အုပ်မှ ကောက်နုတ် ပြင်ဆင် ရေးသားထားခြင်း ဖြစ်ပါသည်။

မှာယူလိုပါက -
educasiaadmin@thabyay.org
ကို ဆက်သွယ်နိုင်ပါသည်။

ရာသီဥတုပြောင်းလဲမှု - အနာဂတ်အတွက် ခြေလှမ်း

ပျမ်းမျှအားဖြင့် ဖွံ့ဖြိုးပြီးနိုင်ငံ တစ်နိုင်ငံမှ လူတစ်ဦးသည် ဖွံ့ဖြိုးဆဲနိုင်ငံတစ်ခုမှ လူတစ်ဦးထက် ပိုမိုပြီး ဖန်လုံအိမ်ဓာတ်ငွေ့များ ထုတ်လွှတ်သည်။ ဖန်လုံအိမ်ဓာတ်ငွေ့အများဆုံး ထုတ်လွှတ်သူများကို တစ်ကမ္ဘာလုံး ထုတ်လွှတ်မှု၏ ရာနှုန်း သတ်မှတ်ချက်အလိုက်နှင့် အောက်တွင် ဖော်ပြထားပါသည်။

တရုတ်	၁၇%
အမေရိက	၁၆%
ဥရောပသမဂ္ဂ	၁၁%
အင်ဒိုနီးရှား	၆%
အိန္ဒိယ	၅%

အနာဂတ်တွင် ဖြစ်ပေါ်လာမည့် ရာသီဥတု ပြောင်းလဲမှုများကို မည်သို့ ကာကွယ် တိုက်ဖျက်မည်ဟူသည့် ဆုံးဖြတ်ချက်ကို ကျိုတို ထိပ်သီးဆွေးနွေးပွဲ ကဲ့သို့သော သို့မဟုတ် ၈ နိုင်ငံ ထိပ်သီးဆွေးနွေးပွဲကဲ့သို့ သို့မဟုတ် ၂၀၀၉ ကိုပင်ဟေဂင် ညီလာခံကဲ့သို့သော ဆွေးနွေးပွဲများတွင် ဆွေးနွေး ချမှတ်ခြင်း ရှိနိုင်သည်။ ထိုအစည်းအဝေးပွဲများက ကမ္ဘာလုံးဆိုင်ရာ ဓာတ်ငွေ့ထုတ်လွှတ်မှုများကို ထိန်းချုပ်ရေးအတွက် သဘောတူညီချက်များ ချမှတ်ပြီး ထိန်းသိမ်းနိုင်အောင် ကြိုးစားကြသည်။ ထိုထိပ်သီးဆွေးနွေးပွဲများတွင် များသောအားဖြင့် ဆွေးနွေးကြသည့် အကြောင်းအရာများမှာ မည်သူတို့က မည်မျှ ပမာဏဖြင့် မည်မျှ မြန်မြန် ဓာတ်ငွေ့ ထုတ်လွှတ်မှုများ လျှော့ချရန် လိုအပ်ကြောင်း ဆွေးနွေးကြခြင်း ဖြစ်သည်။

ကျိုတိုသဘောတူညီချက်

ရာသီဥတုပြောင်းလဲမှုနှင့် ပတ်သက်ပြီး ပထမဆုံး ရရှိခဲ့သည့် သဘောတူညီချက် တစ်ခုမှာ ကျိုတို သဘောတူညီချက် ဖြစ်သည်။ ထိုသို့ သဘောတူညီမှု ရရှိရန် ၈ နှစ်ကြာ ကြိုးစားခဲ့ရပြီး ၁၉၉၇ တွင် ဂျပန်နိုင်ငံ ကျိုတိုမြို့တွင် နိုင်ငံပေါင်း ၁၆၀ က ၂၀၁၂ အကုန်တွင် ဓာတ်ငွေ့ထုတ်လွှတ်မှုများကို ၅.၂% အထိ လျှော့ချရန် သဘောတူညီခဲ့ကြသည်။ နိုင်ငံ ၅၅% က ထိုသဘောတူညီချက်ကို လက်ခံ ကျင့်သုံးရန် ဆုံးဖြတ်ခဲ့ပြီး ၂၀၀၅ ဖေဖော်ဝါရီလ ၁၆ ရက်နေ့တွင် ဥပဒေ တစ်ခုအဖြစ် စတင် ကျင့်သုံးခဲ့ကြသည်။ နိုင်ငံများက ကျိုတို သဘောတူညီချက်ကို အကောင်အထည်ဖော်နိုင်ရေးအတွက် နိုင်ငံအားလုံး သဘောတူညီနိုင်မည့် နည်းလမ်းရှာရန် ကြိုးစားနေကြသည်။ သို့သော် ချမ်းသာသော နိုင်ငံများနှင့် ဆင်းရဲသော နိုင်ငံများအကြား ဓာတ်ငွေ့ထုတ်လွှတ်မှုနှင့် ပတ်သက်ပြီး သဘောထား ကွဲပြားမှု များပြားစွာ ဖြစ်နေသည်။ တရုတ်၊ အိန္ဒိယနှင့် ဘရာဇီးတို့မှာ ဓာတ်ငွေ့ ထုတ်လွှတ်မှု လျှော့ချရန် မလိုဟု ကျိုတိုက ဖော်ပြထားသည်။ အမေရိကက ဖွံ့ဖြိုးဆဲနိုင်ငံများအနေနှင့် လျှော့ချရန် မလိုဟူသည့် အချက်မှာ မမျှတသောကြောင့် သဘောတူညီချက်ကို မကျင့်သုံးချေ။ တရုတ်ကမူ ပိုချမ်းသာသော နိုင်ငံများမှာ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်နေစဉ် အချိန်အတွင်း ကာဗွန်ဒိုင်အောက်ဆိုဒ် ထုတ်လွှတ်မှု ပိုမို များပြားခဲ့သောကြောင့် ၎င်းတို့က ရာသီဥတု ပြောင်းလဲမှုကို ပိုမို တာဝန်ယူ ဖြေရှင်းသင့်သည်ဟု ဆိုသည်။ တရုတ်နှင့် အမေရိကတို့မှာ အများဆုံး ထုတ်လွှတ်သည့် နိုင်ငံများ ဖြစ်သောကြောင့် ရာသီဥတု ပြောင်းလဲခြင်း ပြဿနာကို ကိုင်တွယ်ရန် ထိုနိုင်ငံကြီး ၂ နိုင်ငံတို့သဘောတူညီရန် ပိုမို လိုအပ်ပေသည်။

Environmental Issues, Educasia 2011 မှ ထုတ်နုတ် ပြင်ဆင် ရေးသားထားပါသည်။

၄.၃.၁ ရှိရင်းစွဲဟု ယူဆထားသော ဗဟုသုတများ

ရည်ရွယ်ချက် - ကျောင်းသူ/သားများက နဂိုရှိသည်ဟု ယူဆထားသော အသိဗဟုသုတများကို ရှာဖွေ ဖော်ထုတ်ရမည်။

အခြေအနေ - နှစ်ဦးတွဲအလိုက်ဖြစ်စေ၊ အဖွဲ့လိုက်ဖြစ်စေ လုပ်ဆောင်ရမည်။

ဘလူးမ် - နားလည်သဘောပေါက်ခြင်း၊ ခွဲခြမ်းစိတ်ဖြာခြင်း။

- (က) ပေးထားသော စာများသည် စာဖတ်သူတွင် မည့်သည့် ဗဟုသုတများ ရှိပြီးသား ဖြစ်သည်ဟု ယူဆပြီး ရေးထားခြင်း ဖြစ်သည်ကို ကျောင်းသူ/သားများက နှစ်ဦးတွဲအလိုက်ဖြစ်စေ၊ အဖွဲ့လိုက်ဖြစ်စေ ရှာဖွေ စာရင်းပြုရမည်။
- (ခ) ကျောင်းသူ/သားများက မိမိတို့ရရှိလာသော စာရင်းများကို အဖွဲ့လိုက်ဖြစ်စေ၊ တစ်တန်းလုံးအနေနှင့်ဖြစ်စေ တိုက်ဆိုင်ကြည့်ရှုကြရမည်။

- ကောင်းကင်ဘုံနှင့် ငမဲအကြောင်း။
- အချို့နေရာများတွင် အခြေလိုပင် စစ်ဖြစ်ပွားခြင်း အပတ်စား ဆိုက်ခရစ်များ ဖြစ်နေကြောင်း။
- လူများသည် ယုံကြည်ချက်အတွက် သက်ပြုကြခြင်း၊ အသေခံခြင်း ပြုတတ်ကြောင်း။
- စိတ်လုံးယဉ်သမားဟူသည့် စကား၏ အဓိပ္ပာယ်။

- ဖွံ့ဖြိုးပြီးနှင့် ဖွံ့ဖြိုးဆဲ နိုင်ငံများအကြား ကွာခြားမှု။
- ရာခိုင်နှုန်းများကို မည်သို့ အသုံးပြုရ။
- ကျိုတိုလွဲသို့သော ထိပ်ဆုံးအစည်းအဝေးများတွင် မည်သည့် အရာများ ငမောစွာပြောကြားကြောင်း။
- ဖန်လုံအိမ် ဓာတ်ငွေ့ထုတ်ဖွတ်မှု၏ ဆိုးကျိုးများ အကြောင်း။
- ကမ္ဘာ့နိုင်ငံအားလုံးအကြောင်း။

၄.၃.၂ ရှိရင်းစွဲဟု ယူဆထားသော အထင်အမြင်များ

ရည်ရွယ်ချက် - နဂိုရှိထားသည့် ယူဆထားသော ထင်မြင်ချက်များကို ကျောင်းသူ/သားများက ရှာဖွေ ဖော်ထုတ်ရန်။

အခြေအနေ - နှစ်ဦးတွဲအလိုက်ဖြစ်စေ၊ အဖွဲ့လိုက်ဖြစ်စေ လုပ်ဆောင်ရမည်။

ဘလူးမ် - နားလည်သဘောပေါက်ခြင်း၊ ခွဲခြမ်းစိတ်ဖြာခြင်း။

- (က) ပေးထားသော စာများသည် စာဖတ်သူတွင် မည့်သည့် ထင်မြင်ယူဆချက်များ ရှိပြီးသားဖြစ်သည်ဟု ယူဆပြီး ရေးထားခြင်း ဖြစ်သည်ကို ကျောင်းသူ/သားများက နှစ်ဦးတွဲအလိုက်ဖြစ်စေ၊ အဖွဲ့လိုက်ဖြစ်စေ ရှာဖွေ စာရင်းပြုရမည်။
- (ခ) ကျောင်းသူ/သားများက မိမိတို့ရရှိလာသော စာရင်းများကို အဖွဲ့လိုက်ဖြစ်စေ၊ တစ်တန်းလုံးအနေနှင့်ဖြစ်စေ တိုက်ဆိုင် ကြည့်ရှုကြရမည်။

- ဘာသာရေးကြောင့် ပဋိပက္ခများ ဖြစ်ကြသည်။
- အမျိုးသားရေးဝါဒကြောင့် ပဋိပက္ခများ ဖြစ်ပေါ်သည်။
- ပဋိပက္ခကင်းသော၊ ဗုဒ္ဓဘာသာနှင့် ဓမ္မာဘာသာကြား ကင်းသော ကမ္ဘာဆိုသည်မှာ ဖက်တစ်ဖြစ်နိုင်ပါသည်။

- ရာသီဥတု ပြောင်းလဲခြင်းကို ပျော့ချချက် လိုအပ်သည်။
- ဖန်လုံအိမ်ဓာတ်ငွေ့ထုတ်ဖွတ်မှုကို ပျော့ချချက် လိုအပ်သည်။

မူကွဲ

အထက်ပါ လုပ်ငန်းစဉ် နှစ်ခုလုံးမှာ ပိုမိုမတ်ပုံစံဖြင့် လုပ်ဆောင်ရန် သင့်တော်သည်။ ကျောင်းသူ/သားများက တစ်ဦးချင်း စတင် စဉ်းစားရမည်။ ထို့နောက် နှစ်ဦးတွဲအလိုက်ပြီး နှစ်ဦးပေါင်း စာရင်းတစ်ခုအဖြစ် ပေါင်းလိုက်ကြရမည်။ ထိုမှတစ်ဆင့် နှစ်တွဲပေါင်းပြီး လေးဦးစာရင်းရေးရမည်။ ထို့နောက် တစ်တန်းလုံးအနေနှင့် စာရင်းများကို ပေါင်းစပ်ရမည်။ အဆင့်တစ်ဆင့်တိုင်းတွင် မည်သည့် အချက်များကို ထားမည်၊ မထားမည်ကို ကျောင်းသူ/သားများ အချင်းချင်း ညှိနှိုင်းကြရမည်။

၄.၃.၃ ရည်ရွယ်ချက်ကို မှန်းဆခြင်း

ကျောင်းသူ/သားများက တစ်ဦးချင်းဖြစ်စေ၊ နှစ်ဦးတွဲအလိုက်ဖြစ်စေ၊ အဖွဲ့လိုက် ဖြစ်စေ ပေးထားသည့် စာသားကို ရေးသားသူက အဘယ့်ကြောင့် ထိုသို့ ရေးသားခြင်း ဖြစ်ကြောင်း စာဖတ်သူများကို အဓိက မည်သည်တို့ ရသွားစေလိုခြင်း ဖြစ်ကြောင်း ဆင်ခြင်စဉ်းစား ကောက်ချက်ချရမည် ဖြစ်သည်။

ရည်ရွယ်ချက် - ကျောင်းသူ/သားများက စာပါ အကြောင်းအရာများပေါ် မူတည်ပြီး ခန့်မှန်းချက်များ မှန်းဆချက်များ ပြုလုပ် ရမည်။
အခြေအနေ - တစ်ဦးချင်းဖြစ်စေ၊ နှစ်ဦးတွဲ အလိုက်ဖြစ်စေ၊ အဖွဲ့လိုက်ဖြစ်စေ လုပ်ဆောင် ရမည်။
ဘလူးမိ - ခွဲခြမ်းစိတ်ဖြာခြင်း။

နိုင်ငံ၊ ဘာသာစကားပညာပေးပို့မှု၊ လောကဗေဒ မရှိတဲ့ လူသားအားလုံး အတူတူမျှ နေထိုင်တဲ့ ငြိမ်းချမ်းတဲ့ ကမ္ဘာဆီ ရောက်အောင် ငြိမ်းစားဖို့ အဆိုပြုငြိမ်း တိုက်ပွဲနဲ့နေတာပါ။

စာဖတ်သူတွေကို နားမလည်စေချင်တဲ့ အချက်က ကမ္ဘာ့နိုင်ငံအားလုံးပေါ်မှာ ဖြစ်နေတဲ့ ဖြစ်ရပ်တွေကို ဖြောင့်လုံမှု ဖြောင့်ချင်စေ နိုင်ငံတကာ သဘောတူညီချက်တွေ လုပ်နိုင်ဖို့ ဘယ်လောက် ခက်ခဲတယ်ဆိုတာ သိစေချင်တာပါ။

လုပ်ငန်းစဉ်နောက်ဆက်တွဲ

ကျောင်းသူ/သားများက မိမိတို့၏ အဖြေများကို စာရွက်အပိုင်းများပေါ်တွင် ရေးသားပြီး နံရံများပေါ်တွင် ကပ်ထားရမည်။ တစ်တန်းလုံးက အတန်းတွင်း လျှောက်သွားပြီး ကပ်ထားသည့် စာရွက်များကို လိုက်လံ ကြည့်ရှုကြရမည်။ ထို့နောက် အကောင်းဆုံး အဖြေတစ်ခုကို မဲပေး ရွေးချယ်ကြရမည်။

၄.၃.၄ စာရေးသူ၏ ရှုထောင့်ကို မှန်းဆခြင်း

- (က) စာပါအကြောင်းအရာနယ်ပယ်နှင့် ပတ်သက်ပြီး စာရေးသူ၏ ယေဘုယျ ထင်မြင်ချက်များကို ကျောင်းသူ/သားများက စဉ်းစား ဖော်ထုတ်ရမည်။
- (ခ) ထို့နောက် ထိုစာရေးသူ၏ အခြား အကြောင်းများကိုလည်း ကောက်ချက်ချ နိုင်အောင် စဉ်းစားကြည့်ကြရမည်။ ဥပမာ - စာရေးသူ၏ အသက်အရွယ်၊ အလုပ်အကိုင်၊ ဆင်းရဲသူ၊ ချမ်းသာသူ၊ မည်သည့် ဒေသခံဖြစ်ကြောင်း စသည်တို့ ဖြစ်သည်။

ရည်ရွယ်ချက် - ကျောင်းသူ/သားများက စာရေးသူက ခေါင်းစဉ်အကြောင်းအရာနှင့် ပတ်သက်ပြီး မည်သို့ အမြင်ရှိကြောင်း စဉ်းစား ဆုံးဖြတ်ကြရမည်။

အခြေအနေ - တစ်ဦးချင်းဖြစ်စေ၊ နှစ်ဦးတွဲ အလိုက်ဖြစ်စေ၊ အဖွဲ့လိုက်ဖြစ်စေ လုပ်ဆောင် ရမည်။

ဘလူးမိ - အသုံးချခြင်း၊ ခွဲခြမ်းစိတ်ဖြာခြင်း။

အဆိုတော်က ငယ်ကျားပဲ။
 လူအားလုံးကို ဖြစ်နိုင်စွမ်းတွေပေါ်ပြီး ငြိမ်းချမ်းစွာ
 အကူအညီပေးနေချင်တာပဲ။
 ငယ်တစ်ယောက် ခုတ်ကုန်ပြီး ကိုယ့်မှာ ချိတ်ကုန်ကို သူများနဲ့ ပေးပို့
 ခေချင်ပါတယ်တဲ့။
 သူက ချမ်းသာတယ် ထင်ပါတယ်။ (ချိတ်ကုန် ပေးပို့စဉ်က
 ငေးငေးတယ်လို့ ဆင်းရဲတဲ့သူတွေက ထင်လေ့ မရှိလို့ပဲ)
 ဘာသာတရားကို အရေးထားမှု အကြီးအကျယ်မရှိတဲ့ နိုင်ငံ
 တစ်ခုခုက ဖာတယ် ထင်ပါတယ်။ (ဥပမာ - ယူဂန္ဒာ သို့မဟုတ်
 ဩစတြေးလျ)

စာရေးသူက ကျား/မ မသိရပါ။
 သူက ကမ္ဘာကြီး ပူပူနွေးနွေးမှာ
 ပူပူနုနု ရပါတယ်။

သဘာဝပတ်ဝန်းကျင် အထူးပြု
 စာနယ်ဇင်းသမား တစ်ဦးဦး ဖြစ်ပုံရပါတယ်။

စာရေးသူက အမေရိကန်နဲ့ တရုတ်
 မဟုတ်လောက်ဘူး ထင်ပါတယ်။

လုပ်ငန်းစဉ်နောက်ဆက်တွဲ

ဖြစ်နိုင်လျှင် စာရေးသူ၏ နောက်ကြောင်းနှင့် အတွေးအမြင်များကို ထပ်ရှာခိုင်းနိုင်သည်။ ထို့ပြင် အခြားအရေးအသားများ စာများကို ရှာခိုင်းနိုင်သည်။ နာမည်ကြီးသည့် စာရေးသူဖြစ်ပါက ပိုမို လွယ်ကူပါသည်။

၄.၃.၅ ရှုထောင့်များအကြောင်း ကောက်ချက်ချခြင်း

ရည်ရွယ်ချက် - ကျောင်းသူ/သားများက စာတွင်ပါသော လူအမျိုးမျိုး အုပ်စုအမျိုးမျိုး တို့၏ အတွေးရှုထောင့်အမျိုးမျိုးတို့ကို စဉ်းစား ကောက်ချက်ဆွဲရမည် ဖြစ်သည်။

အခြေအနေ - တစ်ဦးချင်းဖြစ်စေ၊ နှစ်ဦးတွဲ အလိုက်ဖြစ်စေ၊ အဖွဲ့လိုက်ဖြစ်စေ လုပ်ဆောင် ရမည်။

ဘလူးမ - အသုံးချခြင်း၊ ခွဲခြမ်းစိတ်ဖြာခြင်း။

- (က) စာတွင်ပါသော လူအမျိုးမျိုး သို့မဟုတ် အုပ်စုအမျိုးမျိုးတို့ကို စာရင်း ထုတ်ပြီးပေးပါ။ သို့မဟုတ် ကျောင်းသူ/သားများအား စဉ်းစားခိုင်းပါ။
- (ခ) ကျောင်းသူ/သားများက ထိုလူအမျိုးမျိုးတို့တွင် ရှိနိုင်သော ထိုအုပ်စု အမျိုးမျိုးတို့က လက်ကိုင်ထားသော အမြင်များ ရှုထောင့်များကို စဉ်းစား ရမည် ဖြစ်သည်။

အမေရိက နိုင်ငံအားလုံးက ဓာတ်ငွေ့ထုတ်လုပ်မှုကို တစ်ညီတည်း ပျော့ချသင့်တယ်။
 တရုတ်အရင်က လူတို့ထုတ်လုပ်မှုကို နည်းနည်းလေး၊ အကြောင့် ဒီအချိန်မှာ ပိုပြီး ထုတ်လုပ်သင့် ခဲ့ပြီလားလို့ တွေးတယ်။
 ဆင်းရဲသည်နိုင်ငံတစ်ခုခု ဓာတ်ငွေ့ထုတ်လုပ်မှု မရှိဘဲနေတာ ခြန့်ခြန့် ဟိုးတစ်နိုင်ငံမှာ မဟုတ်ဘူး။
 ကိုပင်မောင်ညီနောင် ဓာတ်ငွေ့ထုတ်လုပ်မှု ပျော့ချရေးအတွက် သဘောတူညီမှု တစ်ခုခုရဖို့ လိုအပ်တော့ပြီ။

မူကွဲ

ဤလုပ်ငန်းစဉ်ကို ရှုထောင့်အမြင်အချို့ ရေးသားပြီးလည်း လုပ်ဆောင်နိုင်သည်။ ကျောင်းသားများက ထိုရှုထောင့်များ အမြင်များမှာ မည်သည့် လူပုဂ္ဂိုလ်၊ အုပ်စုတို့၏ အမြင်ဖြစ်နိုင်ကြောင်း ကောက်ချက်ချရမည် ဖြစ်သည်။

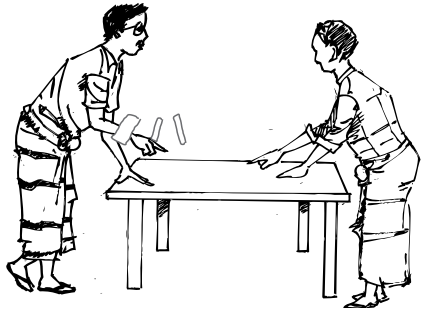
“ငါတို့မှာရှိသမျှကိုပေးကြရအောင်” အဆိုတော်
 “ယုံကြည်ကိုးကွယ်မှုမရှိရင် ကမ္ဘာမှာမှား / မှန်ပေးဖို့ကျင့်သုံးတတ်မှာမဟုတ်ဘူး” ဘာသာရေးများ
 “လူတွေအနေနဲ့ ကိုယ့်အုပ်စုနဲ့ကိုယ်နေနိုင်အောင်လို့တိုင်းနိုင်ငံတွေလိုအပ်တယ်” နိုင်ငံများ
 “လူတွေမှာပိုင်ဆိုင်မှုတွေအများကြီးရှိသင့်တယ်” ဗမာ့အလင်းသူများ

ထိန်းကျောင်းကန့်သတ်မှု ပိုမို ပေးနိုင်ရန်အတွက် တွဲစပ်ခြင်း လုပ်ငန်းစဉ် တစ်ခုအဖြစ် ဆောင်ရွက်နိုင် ပါသည်။ လူပုဂ္ဂိုလ်များ၊ အုပ်စုများနှင့် ရှုထောင့်အမြင်များကို ရောမွှေပြီး ပေးလိုက်ကာ ကျောင်းသူ/သား များကို တွဲစပ်စေခြင်း ဖြစ်သည်။

ထိန်းကျောင်းကန့်သတ်မှု လျော့ချပေးနိုင်ရန်အတွက် လူပုဂ္ဂိုလ်များ၊ အုပ်စုများနှင့် ရှုထောင့်အမြင်များကို ပေးထားခြင်းမရှိဘဲ၊ ကျောင်းသူ/သားများက စာကို ကိုယ်တိုင်ဖတ်ပြီး မည်သည့် လူပုဂ္ဂိုလ်များ၊ အုပ်စုများ ပါဝင်ကြောင်းနှင့် မည်သည့် အတွေးအမြင် ရှုထောင့်များ ပါဝင်ကြောင်း စဉ်းစားပါစေ။

လုပ်ငန်းစဉ်နောက်ဆက်တွဲ

စကားရည်လှပွဲတစ်ခု ပြုလုပ်ပါ။ ကျောင်းသူ/သားများက စာပါ လူပုဂ္ဂိုလ်များ၊ အုပ်စုများ နေရာမှ ဝင်ကာ ဆန့်ကျင်ဘက်အမြင် ရှိသူများနှင့် ငြင်းခုံ စကားရည်လှရမည် ဖြစ်သည်။

၄.၃.၆ ကောက်ချက်ချမှု မှန်/မမှန်

- (က) စာပါ အချက်အလက်များပေါ်တွင် မူတည်ပြီး ချမှတ်နိုင်သော ကောက်ချက်များနှင့် စာပါ အချက်အလက်များပေါ်တွင် အခြေခံပြီး ချမှတ်ထားခြင်း မဟုတ်သော ကောက်ချက်များကို ရေးသားထားပါ။
- (ခ) ထိုကောက်ချက်များကို ရောမွှေထားပါ။

၁။ လူတွေမှာပိုင်ဆိုင်မှုမရှိရင် ဟောဘတက်ပြီး လိုချင်လာမိမယ်။
 ၂။ ငြိမ်းချမ်းစွာ အတူနေထိုင်သော ကမ္ဘာကြီးကို စိတ်ကူးယဉ်သူများစွာ ရှိပါတယ်။

၃။ တစ်ကမ္ဘာလုံးစစ်ဖြစ်နေပါတယ်။
 ၄။ ကမ္ဘာပေါ်မှာ နိုင်ငံရယ်လို့ ခွဲခြားထားတာ မရှိပါ။

၁။ ဘရာဇီးထက် တရုတ်က ဓာတ်ငွေ့ထုတ်လွှတ်မှု ပိုများတယ်။
 ၂။ ဖွံ့ဖြိုးဆဲနိုင်ငံတွေ ဓာတ်ငွေ့ထုတ်လွှတ်မှု မလျော့ရင် အမေရိကက လည်း လျော့ချမှာ မဟုတ်။

၃။ ကျိုတိုသဘောတူညီချက်ကို နိုင်ငံအားလုံးက သဘောတူကျင့်သုံးလိုသည်။
 ၄။ တရုတ်က သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ထိန်းသိမ်းမှုကို အားသန်သူ ဖြစ်သည်။

(ဂ) ထို့နောက် ရောမွှေထားသော စာကြောင်းများကို ကျောင်းသူ/သားများကို ပေးပါ။ ၎င်းတို့က မည်သည့် စာကြောင်းများက စာသား အချက်အလက်များအပေါ် အခြေခံပြီး မည်သည့် စာကြောင်းများက စာသားအချက်အလက်များအပေါ် အခြေမခံထားသည်ကို ရွေးထုတ်ရမည်။ အဘယ့်ကြောင့် ထိုသို့ ရွေးရကြောင်းလည်း ပြောဆိုရမည်။

နံပါတ် ၃ က ကောက်ချက်ကောင်း မဟုတ်ပါဘူး။ သိချင်ချင် ဆိုလိုရင်လဲ ဗဟုဗျာဇာ သက်ကြွတယ် သေကြွတယ်လို့ တော့ ပြောတယ်... အာရုံစူး အဲ့လို လုပ်နေကြတယ်လို့ တော့ မဟုတ်ဘူး။

၂ က ကောက်ချက် မှန်ပါတယ်။ ဘာကြောင့်လဲဆိုတော့ အမေရိကက ကျိုတိုမှာ ဖက်မက် ထိုးခဲ့ပါဘူး။ ဆိုလိုတာ သူတို့ အနေနဲ့ မလျော့နိုင်ပါဘူး ဆိုတာပါပဲ။ သူက ဖွံ့ဖြိုးဆဲနိုင်ငံတွေကလည်း ဖက်မက်ထိုးသွင်းတယ်လို့ ထင်ပါတယ်။

ရည်ရွယ်ချက် - စာပါ အကြောင်းအရာများတွင် ကောက်ချက်ချမှု တစ်ခု ပြုလုပ်နိုင်အောင် လုံလောက်သော သက်သေ အထောက်အထား ပါ။ မပါ ကျောင်းသူ/သားများက ဆုံးဖြတ်ရန်။
အခြေအနေ - တစ်ဦးချင်းဖြစ်စေ၊ နှစ်ဦးတွဲ အလိုက်ဖြစ်စေ၊ အဖွဲ့လိုက်ဖြစ်စေ လုပ်ဆောင် ရမည်။
ပြင်ဆင်မှု - စာပါ အချက်အလက်များပေါ် အခြေခံပြီး ဆွဲနိုင်သော ကောက်ချက်များနှင့် အချက်အလက်များတွင် အခြေခံပြီး ဆွဲထားခြင်း မဟုတ်သော ကောက်ချက်များ ရေးသား ထားရမည်။
ဘလူးမ် - ခွဲခြမ်းစိတ်ဖြာခြင်း၊ သုံးသပ် ဝေဖန်ခြင်း။

၄.၃.၇ ဖော်ပြချက်နှင့် ကောက်ချက်

(က) စာသားပါအချက်များပေါ် မူတည်ပြီး ကောက်နုတ်ချက်များနှင့် ကောက်ချက်ချခြင်းများ ပြင်ဆင် ရေးသားပါ။

- ၁။ ၂၀၀၉ ခုနှစ်တွင် ကိုပင်မောင်၌ ရာသီဥတု ပြောင်းလဲခြင်း ထိပ်သီးစဉ်းဝေးပွဲတစ်ခု ပြုလုပ်ခဲ့သည်။
- ၂။ ထိုညီလာခံတွင် လူအများက ကာဗွန်ဒိုင်အောက်ဆိုဒ် ဓာတ်ငွေ့ထုတ်လွှတ်မှုကို မည်မျှ ရှောင်ရှားသင့်ကြောင်းဆွေးနွေးခဲ့ကြသည်။

ရည်ရွယ်ချက် - ကျောင်းသူ/သားများက စာပါ ဖော်ပြချက်နှင့် ကောက်ချက်ချခြင်း တို့အကြား ကွာခြားချက်များကို စဉ်းစားရမည် ဖြစ်သည်။

အခြေအနေ - တစ်ဦးချင်းဖြစ်စေ၊ နှစ်ဦးတွဲ အလိုက်ဖြစ်စေ၊ အဖွဲ့လိုက်ဖြစ်စေ လုပ်ဆောင် ရမည်။

ပြင်ဆင်မှု - စာပါ ဖော်ပြချက်များကို ထုတ်နုတ် ထားသည့် စာကြောင်းများနှင့် ကောက်ချက် ချခြင်း ပြုလုပ်ထားသည့် စာကြောင်းများ ရေးသားထားရမည်။

ဘလူးမ - နားလည်သဘောပေါက်ခြင်း။

(ခ) ကျောင်းသူ/သားများက မည်သည့် ဖော်ပြချက်များက ဖော်ပြချက်များဖြစ်ပြီး မည်သည့်တို့က ကောက်ချက်ချခြင်းများ ဖြစ်ကြောင်း ဆုံးဖြတ် ရေးချယ်ကြရမည်။

နံပါတ် ၁ က ဖော်ပြချက်ပဲ။ စာဖိုဒီထဲမှာ “အနာဂတ်တွင်ဖြစ်ပေါ်လာမည့် ရာသီဥတု ပြောင်းလဲမှုများကို မည်သို့ ကာကွယ် ဖြိုဖျက်မည်ဟူသည့် ဆုံးဖြတ်ချက်ကို လျှို့ဝှက် ထိပ်သီးဆွေးနွေးပွဲ ကဲ့သို့သော သို့မဟုတ် ၈ နိုင်ငံ ထိပ်သီးဆွေးနွေးပွဲကဲ့သို့ သို့မဟုတ် ၂၀၀၉ ကိုပင်မောင် ညီလာခံ ကဲ့သို့သော ဆွေးနွေးပွဲများတွင် ဆွေးနွေး ချမှတ်ခြင်း ခြုံငုံသည်” ဆိုတဲ့ စာကြောင်းက အဲဒီ အချက်အလက် အားလုံးပါတယ်။

နံပါတ် ၂ က ကောက်ချက် တစ်ခုပဲ။ ဒီလိုစွဲက အရေးကြီးတဲ့ ဆွေးနွေးဖွယ် တစ်ခုလို့ ပဲ ပြောထားတာ သေချာပေါက် ဆွေးနွေးခဲ့တယ်လို့ မပြောထားဘူး။

မူကွဲ

ထိန်းကျောင်းကန်သတ်မှု လျှော့ပေးရန်အတွက် စာသားကို ကျောင်းသူ/သားများက ဖတ်ရှုပြီး ဖော်ပြချက်များနှင့် ကောက်ချက်များကို မိမိတို့ကိုယ်တိုင် သတ်မှတ်ရေးသားခိုင်းနိုင်သည်။

ဖော်ပြချက်	ကောက်ချက်
<p>လောဘမှာ လိုအပ်တာမရှိ မဟုတ်ဘဲ။</p> <p>လူအများက နိုင်ငံအတွက် သက်ပြုကျိုးပြုသည်။</p>	<p>ကမ္ဘာပေါ်တွင် စိတ်ကူးယဉ်သူ အများအပြား ရှိသည်။</p> <p>လူတို့က မိမိတို့ ပိုင်ဆိုင်မှုများကို ဝေမျှခြင်း သိပ်မရှိတာ။</p>

လောဘက လိုအပ်တာမရှိ မဟုတ်ဘဲဆိုတာ ဖော်ပြချက်၊ လောဘကစစ်ရာမရှိ ဆိုတာ ဖော်ပြချက်နဲ့ ဆိုလိုရင်း အတူတူပဲ။

မိမိတို့ ပိုင်ဆိုင်မှုများကို ဝေမျှခြင်း သိပ်မရှိတာ ဆိုတာက ကောက်ချက်ပဲ။ စိတ်ကူးယဉ်သူလို့ လူအားလုံးဟာ အတူတကွ ဝေမျှနေကြမှာ ဆိုတဲ့ နေရာကနေ ဆက်စဉ်းစားထားတာ... လူတွေက ဝေမျှခြင်း သိပ်မရှိတာလို့ စိတ်ကူးယဉ်တာပေါ့။ ဝေမျှနေရင် သိချင်တာမှာ စိတ်ကူးယဉ်တာ ဘယ်လိုမလဲ။

၄.၃.၈ အနာဂတ်အတွက် ခန့်မှန်းချက်

(က) ကျောင်းသူ/သားများက စာသားထဲတွင်ပါသော အချက်အလက်များပေါ် မူတည်ပြီး ရှေ့ဆက်ဖြစ်မည့် အရာများကို ခန့်မှန်းကြရမည် ဖြစ်သည်။

ရည်ရွယ်ချက် - ကျောင်းသူ/သားများက စာပါ အကြောင်းအရာများအပေါ် မူတည်ပြီး ခန့်မှန်းချက်များ ပြုလုပ်ရန်။

အခြေအနေ - တစ်ဦးချင်းဖြစ်စေ၊ နှစ်ဦးတွဲ အလိုက်ဖြစ်စေ၊ အဖွဲ့လိုက်ဖြစ်စေ လုပ်ဆောင် ရမည်။

ဘလူးမိ - တီထွင်ဖန်တီးခြင်း။

- အချို့ဖြူများက ဘာသာစာများကို စွန့်ပစ်လိုက်ကြသည်။
- အချို့ဖြူများက နိုင်ငံနယ်နိမိတ်များကို ဖွင့်လှစ်ပစ်ရန် ကြိုးပမ်းလာ ကြသည်။
- အချို့ဖြူများက မိမိတို့ ပိုင်ဆိုင်မှု အချို့ကို စွန့်ပစ်လိုက်ကြသည်။
- ဂိဇ္ဇာပိုင် အစောကများက သူတို့အတွက် မပြောင်းမလဲ ကျန်ရှိနေ သေးသည်။

- အမေရိက သဘောတူညီချက်ကို ဖက်ဒရယ်အစိုးရက ပြန်လည်ထိန်းသိမ်း ဖြစ်သည်။
- ဟရိတ်လ ဂုဏ်ထူးဆောင် ဓာတ်ငွေ့ပစ်ဖွဲ့မှုနှင့် ပတ်သက်ပြီး ခွင့်ပြုချက် မရှိစေမည့် သဘောတူညီချက်ကို အခြားသူများလည်း ဖက်ဒရယ်အစိုးရကို လိုက်လံ တိုက်တွန်းသည်။
- အခြား ညီလာခံတစ်ခု ထပ်မံ ကျင်းပပြီး နိုင်ငံအားလုံးက သဘော တူညီချက် အသစ်တစ်ခုကို ဖက်ဒရယ် အစိုးရကို လိုက်ကြသည်။

(ခ) ကျောင်းသူ/သားများက မိမိတို့ ခန့်မှန်းချက်များအတွက် အကြောင်းပြချက်များ ပေးကြရမည်။

ဘာသာရေးအဖွဲ့တွေကို တစ်ဖွဲ့နဲ့ တစ်ဖွဲ့ ပိုနားလည် သွင်းသွင်းဖြင့် ဖိအားပေးမှုတွေ မကြာသေးမီအတွင်း များစွာ ဖြစ်လာသောကြောင့်။

အမေရိကန်က ဖက်ဒရယ်လည်း ဓာတ်ငွေ့ပစ်ဖွဲ့မှု များနေဆဲ ဖြစ်၍ ဖက်ဒရယ်အစိုးရက ပြန်လည် ထိန်းသိမ်းခြင်း။

လုပ်ငန်းစဉ်နောက်ဆက်တွဲ

အင်တာနက်ဖြစ်စေ၊ အခြားသုတေသနပြုဖွယ် ရင်းမြစ်များ ရရှိနိုင်ပါက မည်သည့် ခန့်မှန်းချက်များမှာ အမှန်တစ်ကယ် ဖြစ်ပျက်ခဲ့ပြီ ဆိုသည်နှင့် မည်သည်တို့မှာ မဖြစ်ဘဲ ရှိခဲ့သည်ကို လိုက်လံ ရှာဖွေခိုင်းနိုင်ပါသည်။

၄.၄ အချက်အလက်၊ ထင်မြင်ယူချက်၊ ထင်မြင်ခံယူချက်၊ တွေးဆချက်

အချက်အလက်၊ ထင်မြင်ခံယူချက်များနှင့် တွေးဆချက်များကို ခွဲခြားနားလည်ခြင်း

အချက်အလက်၊ ထင်မြင်ခံယူချက်များနှင့် တွေးဆချက်များသည် စာသားများနှင့် စကားပြောဆိုခြင်းများတွင် များစွာ တွေ့နိုင်သော ပြောဆိုချက် ပုံစံအမျိုးမျိုး ဖြစ်သည်။

အချက်အလက်တစ်ခုဆိုသည်မှာ မှန်ကြောင်း ပြ၍ ရသည်။ ထိုပြင် အလွယ်တကူ မပစ်ပယ်နိုင်သော သက်သေများနှင့်လည်း ထောက်ပံ့ထားသည်။

လူဆိုသည်မှာ အစားအသောက်နှင့် ငရမရှိဘဲ မရှင်သန်နိုင်။

ဤသည်မှာ အချက်အလက်တစ်ခုဖြစ်သည်။ သက်သေများမှာ သိပ္ပံနည်းကျဖြစ်သည့်အပြင် ကိုယ်ပိုင် အတွေ့အကြုံမှလည်း ထောက်ပံ့ထားသည်။ ဆရာဝန်များနှင့် ကျန်းမာရေး ကျွမ်းကျင်သူတို့ကလည်း အာဟာရ မပြည့်ဝခြင်းနှင့် ရေသန့် မရရှိခြင်းသည် ရောဂါများနှင့် သေပျောက်မှုများကို ဖြစ်စေကြောင်း ပြခဲ့ပြီး ဖြစ်သည်။ ထိုအခြေခံ အမှန်တရားအတွက် ငြင်းဖွယ် မရှိ။ အသက်ရှင်ရန် အစားအသောက်နှင့် ရေပမာဏ မည်မျှဆိုသည့် အပိုင်းတွင်သာ ငြင်းခုံဖွယ်ရှိသည်။

ထင်မြင်ခံယူချက်များသည် တစ်စုံတစ်ယောက်၏ ယုံကြည်ချက်တစ်ခု၊ ခံစားချက်တစ်ခု ဖြစ်သည်။ ထင်မြင်ခံယူချက် တစ်ခုကို သေချာစွာ တွက်ထုတ်ယုံကြည်၍ မဖြစ်နိုင်။ ထင်မြင်ခံယူချက်တစ်ခုကို ထောက်ခံနိုင်သည်။ ကန့်ကွက်နိုင်သည်။ ဝိရောဓိဖြစ်နေသော ထင်မြင်ခံယူချက်များ ကိုင်စွဲထားခြင်းလည်း ရှိနိုင်သည်။

အနီရောင်သည် ရုပ်ဆိုးသည့်အရာဖြစ်သည်။

ဤပြောဆိုချက်က ထင်မြင်ခံယူချက်တစ်ခု ဖြစ်သည်။ အခြားသူ တစ်ဦးက အနီရောင်က လှကြောင်း ပြောနိုင်သည်။ နှစ်ဦးလုံးကလည်း သူတို့ ပြောဆိုချက်များအတွက် အကြောင်းပြချက်များ ရှိနေမည် ဖြစ်သည်။ သို့သော် အလှကဲ့သို့သော အကြောင်းအရာကို သက်သေပြ၍လည်း မရနိုင်။ လူအမျိုးမျိုးက အလှအမျိုးမျိုး မြင်ကြမည်သာ ဖြစ်သည်။ ထို့အတွက် ထိုပြောဆိုချက်နှင့် ပတ်သက်၍ ထောက်ခံခြင်းအပြင် ကန့်ကွက်ခြင်းလည်း ရှိနေမည်ဖြစ်ရာ ထိုပြောဆိုချက်မျိုးကို ထင်မြင်ခံယူချက်ဟု ခေါ်သည်။

တွေးဆချက်တစ်ခုဆိုသည်မှာ အတိတ်မှ အရာတစ်ခု မည်သို့ မည်ပုံ ဖြစ်ပျက်ခဲ့ကြောင်းနှင့် အနာဂတ်တွင် မည်သို့ မည်ပုံ ဖြစ်ပျက်လာနိုင်ပုံ ခန့်မှန်း တွေးတော ချိန်ဆကြည့်သည့် သီအိုရီထုတ်ချက်တစ်မျိုး ဖြစ်သည်။ တွေးဆချက်တစ်ခု ပြုလုပ်သည်ဆိုသည်မှာ ဉာဏ်နှင့်ယှဉ်သော ခန့်မှန်းချက်တစ်ခု ပြုလုပ်ခြင်းပင် ဖြစ်သည်။ ဥပမာ -

ဓမ္မဏ္ဍာန်များဖြင့် ကြီးပြင်းလာသော ဇာတိများက ကြမ်းတမ်း ခက်တန်နိုင်စွမ်း ရှိမည် ဖြစ်သည်။

ဤသည်က တွေးဆချက်တစ်ခု ဖြစ်သည်။ ကလေးငယ်များအနေနှင့် ကြီးပြင်းသည့်အခါ အဘယ့်ကြောင့်နှင့် မည်သို့ ကြမ်းတမ်းနိုင်ချေရှိကြောင်း ခန့်မှန်းခြင်း ဖြစ်သည်။ ဤသို့သော မှန်းဆချက်မျိုးကို သုတေသနပြု စမ်းသပ်ကြည့်နိုင်သည်။ ဥပမာအားဖြင့် ကြမ်းတမ်းခက်ထန်သော အဖြစ်အပျက်များတွင် ပါဝင်ခဲ့သူများကို ၎င်းတို့၏ ငယ်ဘဝအကြောင်း မေးမြန်းကြည့်ခြင်းမျိုး ဖြစ်သည်။ တွေးဆချက်တစ်ခုသည် များသောအားဖြင့် သုတေသနပြု ရှာဖွေစမ်းသပ်ခြင်းများအတွက် ပထမဆုံးခြေလှမ်း ဖြစ်တတ်သည်။

ပြောဆိုချက်အမျိုးမျိုးကို အချက်အလက်၊ ထင်မြင်ယူချက်များနှင့် တွေးဆချက်များဟူ၍ မိမိကျောင်းသူ/သားများ ခွဲခြားနိုင်ရန် လူမှုသိပ္ပံသင်ကြားသော စာသင်ခန်းထဲတွင် ကူညီပေးနိုင်ပါသည်။ ထိုသို့ခွဲခြားနိုင်သောကြောင့် မည်သည့် ပြောဆိုချက်မျိုးကို လက်ခံရန်၊ မည်သည်ကို ငြင်းဆိုရန်နှင့် မည်သည်ကို ထပ်မံ စမ်းသပ်ရှာဖွေမည်ဟု ပိုမို သိတတ်လာပါလိမ့်မည်။ ထိုသို့ သိတတ်လာခြင်းဖြင့်လည်း ကျောင်းသူ/သားများသည် မိမိတို့ကိုယ်တိုင်တွင် ရှိနေသော အမြင်များကို စိန်ခေါ်တတ်လာခြင်းနှင့် ဖော်ပြပါ စဉ်းစားပုံ ၃ မျိုးစလုံးကို မျှတစွာ ပေါင်းစပ် အသုံးပြုပြီး အခြားသူများနှင့် ထိရောက်စွာ ပြောဆို ဆက်ဆံနိုင်ခြင်းမျိုး ဖြစ်လာပါလိမ့်မည်။

အင်္ဂလိပ် - ကမ္ဘာသုံးဘာသာစကား

အင်္ဂလိပ်စာသည် အကြောင်းရင်းအချို့ကြောင့် ကမ္ဘာသုံးဘာသာစကား ဖြစ်လာပါသည်။ သမိုင်းအရဆိုလျှင် အင်္ဂလိပ်ဘာသာစကားသည် ယူကေမှ ကမ္ဘာ့နေရာ အနှံ့သို့ ရွှေ့ပြောင်းသွားလာနေသူများမှ တစ်ဆင့် ပျံ့နှံ့သွားခဲ့သည်။ အခြားဘာသာစကားများစွာမှ ငှားယူသော ဝေါဟာရများ၊ အနည်းနှင့် အများ ဆိုသလို ရိုးရှင်းသော သဒ္ဒါတို့ကြောင့် အင်္ဂလိပ်ဘာသာစကားမှာ အတော်အတန် လွယ်ကူပါသည်။ အင်္ဂလိပ်စကားပြောနိုင်ငံ အတော်များများကလည်း ကမ္ဘာ့ စီးပွားရေးကို ရာစုနှစ် အတော်ကြာအောင် လွှမ်းမိုးထားခဲ့သည်။ ထိုအချက် ကလည်း ယနေ့ခေတ် အင်္ဂလိပ်ဘာသာစကား၏ ကမ္ဘာသုံးဖြစ်နေခြင်း အကြောင်းအရင်းများမှ တစ်ခုဖြစ်သည်။ ဆိုရလျှင် အင်္ဂလိပ်ဘာသာစကားသည် ကမ္ဘာသုံး နံပါတ်တစ် ဘာသာစကားတစ်ခုအဖြစ် နှစ်ထောင်ချီပြီး ဆက်လက် တည်တံ့နေမည် ဖြစ်ပေသည်။

University Foundation Study: Critical Thinking Garnet Publications 2007 မှ ကောက်နုတ်ပြင်ဆင် ရေးသားထားပါသည်။

ဥပမာ စာပိုဒ်

မှတ်ချက်
ဤစာသားကို တက္ကသိုလ်ဝင်ခွင့် ပြင်ဆင်သည့် စာအုပ်တစ်အုပ်မှ ပြန်ဆို ပြုပြင်ထားခြင်း ဖြစ်ပါသည်။

ဥပမာ စာပိုဒ်

မှတ်ချက်

ဤစာသားကို ဝက်ဘ်ဆိုဒ်စာမျက်နှာ တစ်ခုမှ ကူးယူ ပြုပြင်ထားပါသည်။ အင်တာနက်ရှိနေပါက ဤကဲ့သို့ မိမိဘာသာပြင်ဆင် အသုံးပြုနိုင်သော စာသားများ လွယ်ကူများပြားစွာ ရရှိနိုင်ပါသည်။

လယ်သမားများအတွက် မိုဘိုင်းဖုန်းအက်ပ်များ (APP)

ဦးခင်မောင်သန်းမှာ မြစ်ဝကျွန်းပေါ်ရှိ အေးရွာမှ စပါးစိုက်လယ်သမားတစ်ဦးဖြစ်သည်။ သူ၏လယ်များမှာ ခူကျပြီး သီးနှံများ ပျက်စီးနှုန်းမှာ ကြောက်မက်ဖွယ်မြန်ဆန်လာသည်။ အေးရွာသည် ဝေးလံသော ကျေးရွာတစ်ခု ဖြစ်သောကြောင့် ပိုးသတ်ဆေးလည်း အလွယ်တကူ ရှာမရချေ။ သီးနှံများ အလဟဿ ဖြစ်ခဲ့ရပြီး မိသားစုမှာလည်း စားဝတ်နေရေးအတွက် များစွာ ရုန်းကန်ရပေသည်။

သို့ရာတွင် လအနည်းငယ်အချိန်အတွင်းတွင် ဦးခင်မောင်သန်း ကဲ့သို့သော လယ်သမားများအနေနှင့် ထိုပြဿနာမျိုးကို ခလုတ်တစ်ချက်နှိပ်ရုံဖြင့် ဖြေရှင်းနိုင်တော့မည် ဖြစ်သည်။

မြန်မာနိုင်ငံအနေနှင့် လာမည့် ဆယ်စုနှစ်တွင် မိုဘိုင်းဖုန်း အသုံးပြုမှု တစ်ဟုန်ထိုးတိုးတက်မှုကို တွေ့ကြုံဖွယ် ရှိပါသည်။ လိုင်းကဒ်များ တန်ဖိုးလျော့ကျလာမှုနှင့် အတူ မိုဘိုင်းဖုန်းများလည်း ကျေးလက်ဒေသများအထိ ပျံ့နှံ့လာသောကြောင့် ပီဒီကုမ္ပဏီအနေနှင့် ကျေးလက်ဒေသ အသုံးပြုသူများအတွက် လယ်လုပ်ငန်းအကူအညီများကို မိုဘိုင်းဖုန်း အသုံးပြုပြီး ဝန်ဆောင်မှုပေးရန် အဆင်သင့်ဖြစ်နေပြီ ဖြစ်သည်။

ပီဒီသည် လယ်သမားများအတွက် မြန်မာနိုင်ငံ၏ ပထမဆုံးသော မိုဘိုင်းဖုန်းအက်ပ် (APP) တစ်ခုကို တီထွင်လျက် ရှိသည်။ အင်တာနက်မရှိလျှင်ပင် သုံးနိုင်သော ထိုအက်ပ် (APP) မှာ အောက်ပါ အချက်အလက်များကို ချက်ချင်း ရရှိနိုင်ခြင်းဖြင့် လယ်သမားများကို ကူညီနိုင်မည် ဖြစ်သည်။

- ၁။ ဖျက်ပိုးများကို အမည်ဖော်ပေးခြင်း။
- ၂။ သီးနှံရောဂါများကို ရှာဖွေ အမည်ဖော်ပေးခြင်း။
- ၃။ ထိုပြဿနာများအတွက် ဖြေရှင်းနည်းများပေးခြင်း။
- ၄။ မြေဩဇာထည့်ရန် အချိန်စာရင်း ဆွဲပေးခြင်း။

အက်ပ် (APP) အတွက် ဒီဇိုင်းရေးဆွဲနေသော အဖွဲ့က မကြာသေးခင်က လယ်သမား အဖွဲ့အချို့ကို အလားတူ အက်ပ် (APP) များကို ပြသမေးမြန်းကြည့်ရာ ကြိုဆိုသောတုံ့ပြန်ချက်များကို ကောင်းစွာ ရရှိခဲ့သည်။ ရွာများတွင် ဖုန်းများကို မျှပြီး သုံးလေ့ ရှိကြသည်။ တစ်ခါတစ်ရံ တစ်ရွာတွင် ဖုန်းတစ်လုံး နှစ်လုံးမျှသာ ရှိတတ်သည်။

စပါးစိုက်သူ ဦးခင်မောင်သန်းသည် မိမိလယ်မှ ခူကောင်ပြဿနာနှင့် ပတ်သက်ပြီး ဖုန်းမှတစ်ဆင့် အဖြေရှာနိုင်တော့မည် ဖြစ်သည်။ ငွေကုန်သက်သာပြီး ရိုးရှင်းသော နည်းလမ်းဖြစ်သည့် လယ်ကို ရေလွှမ်းပေးလိုက်ရုံဖြင့် ခူကောင်များကို နှိမ်နင်းနိုင်သည့် နည်းလမ်းကို သိရှိသွားပါက ဦးခင်မောင်သန်းအတွက် ငွေ ၇၅၀, ၀၀၀ ကျပ် သက်သာသွားနိုင်ပေမည်။

၄.၄.၁ အချက်အလက်၊ ထင်မြင်ယူဆချက်နှင့် တွေးဆချက်များကို ဖော်ထုတ်ပါ

ရည်ရွယ်ချက် - ကျောင်းသူ/သားများက အချက်အလက်၊ ထင်မြင်ယူဆချက်နှင့် တွေးဆချက်များကို ဖော်ထုတ်ရန်။

အခြေအနေ - တစ်ဦးချင်းဖြစ်စေ၊ နှစ်ဦးတွဲ အလိုက်ဖြစ်စေ၊ အဖွဲ့လိုက်ဖြစ်စေ လုပ်ဆောင် ရမည်။

ဘလူးမိ - နားလည်သဘောပေါက်ခြင်း၊ ခွဲခြမ်းစိတ်ဖြာခြင်း၊ သုံးသပ်ဝေဖန်ခြင်း။

- (က) ကျောင်းသူ/သားများက စာပါ အကြောင်းအရာများကို အချက်အလက်၊ ထင်မြင်ယူဆချက်နှင့် တွေးဆချက်များအဖြစ် ခွဲထုတ်ပေးရန် ဖြစ်သည်။ စကားလုံးအတိအကျအတိုင်း ဖြစ်စရာ မလိုပါ။
- (ခ) ကျောင်းသူ/သားများက မိမိတို့ စာရင်းများကို အခြားသူများ၏ စာရင်းများနှင့် အဖွဲ့လိုက်ဖြစ်စေ၊ တစ်တန်းလုံးအနေနှင့်ဖြစ်စေ တိုက်ဆိုင် စစ်ဆေးကြည့်နိုင်သည်။

အချက်အလက်	ထင်မြင်ယူဆချက်	တွေးဆချက်
အင်္ဂလိပ်စကားပြောသူများ ရွှေ့ပြောင်း နေထိုင်ခြင်းကြောင့် အင်္ဂလိပ်စကား ပျံ့နှံ့ သွားသည်။ အင်္ဂလိပ် ဝေါဟာရမှာ အခြား ဘာသာစကား များမှာ ငှားယူ သုံးစွဲထားခြင်း ဖြစ်သည်။	အင်္ဂလိပ်စကားကို သင်ယူရသည်မှာ ဖွယ်ကူသည်။ သန္တန်မှာ အနည်းနှင့် အများဖွယ်သည်။	အင်္ဂလိပ်စကားပြော လိုင်းပြုသူများ၏ စီးပွားရေး ဖွံ့ဖြိုးမှုသည်လည်း အင်္ဂလိပ် ဘာသာစကား ပျံ့နှံ့ ချခြင်းအကြောင်းတစ်ခု ဖြစ်သည်။ ခြန်မာယူမျိုးများအတွက် အင်္ဂလိပ်စကား တရုတ်စာထက် ပိုမို သင်ချဖွယ်သည်။

အချက်အလက်	ထင်မြင်ယူဆချက်	တွေးဆချက်
ခင်မာစာအုပ်အသစ်များ စပါးစိုက် ဖယ်သမား ဖြစ်သည်။ ကျေးလက်များတွင် ဖုန်းများ မျှသုံးလေ့ရှိသည်။ တစ်ရွာကို တစ်လုံး ၂ လုံး ဖြစ်တတ်သည်။	ခင်းရွာသည် ဝေလံခေါင်ဖျားရွာ ဖြစ်သည်။ ဒီဂျစ်လွှဲသည့် အဖွဲ့က အလားတူ အက်ပ (APP) များ ပြုရာ ဖယ်သမားများဆီက ကြိုဆိုသည့် ဟိုပြန် ချက်များ ရသည်။	ခြန်မာအနေနှင့် လာမည့် ဆယ်စုနှစ်အတွင်း မိုဘိုင်းဖုန်း အသုံးပြုမှု တစ်ချိန်လုံးမြင့်တက်လာခြင်း ဖြစ်မည်။ ဖယ်သမား ခေတ်ပြောင်းလိုက်သည့် နည်းစနစ်က ချက်ချင်း အလုပ် ဖြစ်နိုင်သည်။

မူကွဲ

ပိုမို လွယ်ကူအောင်လုပ်ပေးရန်အတွက် အချက်အလက်သီးသန့် သို့မဟုတ်၊ ထင်မြင်ယူဆချက်သီးသန့် သို့မဟုတ်၊ တွေးဆချက်သီးသန့်သာ ရွေးထုတ်ခိုင်းနိုင်သည်။ (သို့မဟုတ် နှစ်မျိုးသာ ရွေးထုတ်ခိုင်းနိုင်သည်။)

ထိန်းကျောင်းကန့်သတ်မှု ပိုပေးရန်အတွက် ပြောဆိုချက်များကို ရေးပေးထားနှင့်ပြီးမှ ကျောင်းသူ/သားများက ထိုပေးချက်များကို အဆိုပါ စဉ်းစားပုံ ၃ မျိုးအဖြစ် အမျိုးအစားခွဲခြားမျိုး ဆောင်ရွက်ခိုင်းနိုင်သည်။

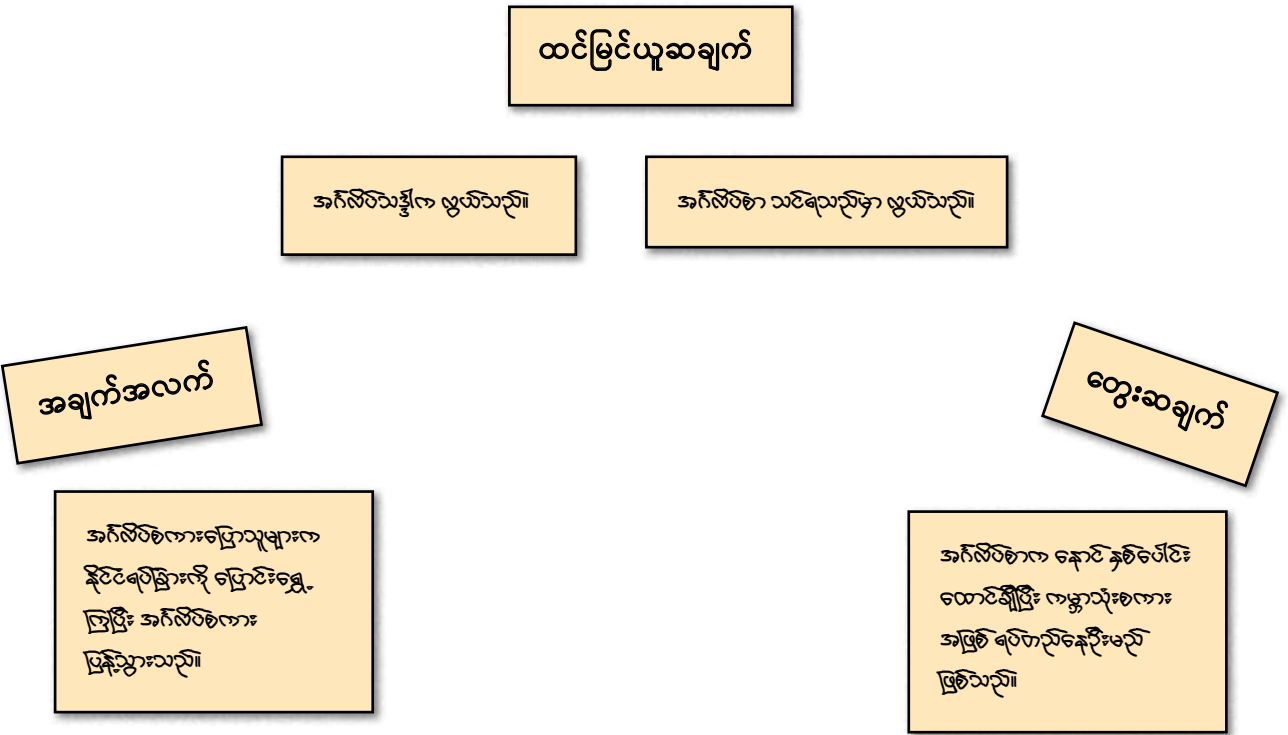
၄.၄.၂ အခန်းပတ်လည်မှ အချက်အလက်များ၊ ထင်မြင်ယူဆချက်များနှင့် တွေ့ဆချက်များ

ရည်ရွယ်ချက် - ကျောင်းသူ/သားများက အချက်အလက်၊ ထင်မြင်ယူဆချက်နှင့် တွေးဆချက်များကို ဖော်ထုတ်ရန်။

အခြေအနေ - တစ်ဦးချင်းဖြစ်စေ၊ နှစ်ဦးတွဲ အလိုက်ဖြစ်စေ၊ အဖွဲ့လိုက်ဖြစ်စေ လုပ်ဆောင် ရမည်။

ဘလူးစ် - နားလည်သဘောပေါက်ခြင်း၊ သုံးသပ်ဝေဖန်ခြင်း။

- (က) အခန်းတစ်နေရာတွင် အချက်အလက်များဟု ရေးထားသော စာရွက်တစ်ရွက် ကပ်ထားပါ။ အခြားတစ်ထောင့်တွင် ထင်မြင်ယူဆချက်များ အခြားတစ်နေရာတွင် တွေးဆချက်များဟု ရေးကပ်ထားပါ။
- (ခ) ကျောင်းသူ/သားများက စာသားတစ်ခုကို ဖတ်ရမည်။ ထို့နောက် ပြောဆိုချက်များမှ အချက်အလက်တစ်ခု၊ ထင်မြင်ယူဆချက် တစ်ခုနှင့် တွေးဆချက် တစ်ခုတို့ကို ရှာဖွေ ဖော်ထုတ်ပါ။ ထို့နောက် စာရွက်အပိုင်း ၃ ခုပေါ်တွင် ထိုအတွေး တစ်ခုစီကို ရေးပါ။
- (ဂ) ထိုစာရွက်အပိုင်းများကို အခန်း၏ သက်ဆိုင်ရာ နေရာများတွင် သွားရောက် ကပ်ကြရမည်။ အခြားကျောင်းသူ/သား တစ်ဦးဦးက မိမိရေးသည့်အတိုင်း ရေးထားပါက မိမိလည်း ထိုတူရာ စာသားနားတွင် ကပ်ပေးရမည်။

(ဃ) နေရာမှားကပ်ထားသည်ဟု စာရွက် တစ်ရွက်တွေ့တိုင်း ထိုစာရွက်ကို ဖြုတ်ပြီး အခန်း၏ နေရာမှန်တွင် ပြောင်းလဲ ကပ်ပေးရပါမည်။

ထင်မြင်ယူဆချက်

မိုက်ခရိုဖုန်းများမှာ အသုံးဝင်သည်။

လယ်ဖုတ်ခြင်းသည် ခက်ခဲသည်။

အချက်အလက်

မိုက်ခရိုဖုန်းများက
မိုက်ပျိုးရေနှင့် ပတ်သက်သော
သတင်းအချက်အလက်များ
ပေးနိုင်သည်။

တွေးဆချက်

ဖုန်းကောင်စွာ
အသုံးပြုနိုင်မှုသည်
အေးချာ၏ စီးပွားရေးကို
မြှင့်တင်လာနိုင်လိမ့်မည်။

၄.၄.၃ အချက်အလက်မှ အထင်အမြင်သို့

ရည်ရွယ်ချက် - ကျောင်းသူ/သားများက အချက်အလက်နှင့် အထင်အမြင်ကြား အပြန်အလှန် ပြောင်းလဲရေးသားရန်။

အခြေအနေ - တစ်ဦးချင်းဖြစ်စေ၊ နှစ်ဦးတွဲ အလိုက်ဖြစ်စေ၊ အဖွဲ့လိုက်ဖြစ်စေ လုပ်ဆောင် ရမည်။

ဘလူးစ် - နားလည်သဘောပေါက်ခြင်း၊ ခွဲခြမ်းစိတ်ဖြာခြင်း၊ သုံးသပ်ဝေဖန်ခြင်း။

- (က) ကျောင်းသူ/သားများက စာသားမှ အချက်အလက်များကို ရွေးထုတ် ရမည်။
- (ခ) ထို့နောက် ထိုအချက်များကို ထင်မြင်ယူဆချက်များအဖြစ် ပြောင်းလဲ ရမည်။

အင်္ဂလိပ်စာအခြားဘာသာစကားများမှ စကားလုံးများယူငင်အသုံးပြုထားသည်။
 ဘာကြား ဘာသာစကားက စကားလုံးတွေက စာလုံးပေါင်းပုံစံဟာ ပိုခက်ပါတယ်။

ကျေးလက်တွင်ဖုန်းများမျှသုံးကြသည်။
 ရွာမှာ ဖုန်းမျှသုံးတာ ကောင်းတယ်။ လူများများနဲ့ ဖိုဒြီး ထိတွေ့မှု ချိတာပေါ့။

- (ဂ) ကျောင်းသူ/သားများက စာသားမှ ထင်မြင်ယူဆချက်များကို ရွေးထုတ်ရမည်။
- (ဃ) ထို့နောက် ထိုထင်မြင်ချက်များကို အချက်အလက်များအဖြစ် ပြောင်းလဲရမည်။

အင်္ဂလိပ်သဒ္ဒါနှင့်ပေါ်မူရားများမှာသင်ယူရန်လွယ်ကူသည်။
 အင်္ဂလိပ်စကား ကောင်းစွာ အသုံးပြုနိုင်သူ ၁၀ သန်းကျော် ချိသည်။

အေးရွာသည်အလွန်ဝေလံခေါင်ဖျားသောဒေသဖြစ်သည်။
 အေးရွာမှာ အနီးခံဖိုဒြီးနှင့် ဇီလိဖိတာ ၁၀၀ ကျော် ကွာဝေးသောရွာ ဖြစ်သည်။

မူကွဲ

အချက်အလက် သို့မဟုတ် ထင်မြင်ယူဆချက်များကို တွေးဆချက်များအဖြစ် ပြောင်းလဲ ရေးသားခိုင်းခြင်းမျိုးနှင့် တွေးဆချက်များကို ထိုနှစ်မျိုး အဖြစ်သို့ ပြန်ပြောင်းခြင်းမျိုးလည်း ဆောင်ရွက်စေနိုင်ပါသည်။

အင်္ဂလိပ်စာသင်စာအုပ်မှာ ပေါ်မူရား ၅၀% သည် အခြားဘာသာစကားများမှ ဖာသည်။
 အင်္ဂလိပ်စကားပြောနိုင်သူများသည် ကမ္ဘာစီးပွားရေးကို ဖွံ့ဖြိုးစေမည် ဖြစ်သည်။

ရွာသားများ ဖုန်းမျှသုံးခြင်းမှာ ဘဏ်ယာဇာတ်ကစားလုံး မဝယ်နိုင် သောကြောင့် ဖြစ်သည်။
 အေးရွာမှ မြို့ပေါ်သို့ပွားများနေ ကားမောင်းချိန် ၁၀ နာရီခန့်ကြာမှသာ ဖြစ်သည်။

၄.၄.၄ အဓိက ဝေါဟာရနှင့် အချက်အလက် အထင်အမြင်များ ရေးခြင်း

ရည်ရွယ်ချက် - ကျောင်းသူ/သားများက အဓိက ဝေါဟာရများသုံးကာ သင်ခန်းစာ ခေါင်းစဉ်အကြောင်းကို အချက်အလက်နှင့် အထင်အမြင်များ ရေးသားရန်။

အခြေအနေ - တစ်ဦးချင်းဖြစ်စေ၊ နှစ်ဦးတွဲ အလိုက်ဖြစ်စေ၊ အဖွဲ့လိုက်ဖြစ်စေ လုပ်ဆောင် ရမည်။

ဘလူးမိ - နားလည်သဘောပေါက်ခြင်း၊ သုံးသပ်ဝေဖန်ခြင်း။

(က) စာသားမှ အဓိက ဝေါဟာရ သို့မဟုတ် စကားစု နှစ်ခု ရွေးထုတ်ပါ။

အင်္ဂလိပ်	ကမ္ဘာသုံး	မိုဘိုင်းဖုန်း	ကျေးလက်
-----------	-----------	----------------	---------

(ခ) ပေးထားသည့် ဝေါဟာရ/ စကားစုများထည့်ကာ ကျောင်းသူ/သားများက ခေါင်းစဉ်အကြောင်းအရာနှင့် ပတ်သက်သည့် အချက်အလက်များ ရေးသားရမည်။

အင်္ဂလိပ်စကားက ကမ္ဘာသုံး စကားဖြစ်သည်။ ဗုဒ္ဓများက ကမ္ဘာ့နေရာအနှံ့တွင် ပြောဆို ကြသည်။	မိုဘိုင်းဖုန်းများမှာ ကျေးလက်ထက် မြို့ပြတွင် ပြေပျံ့ ပိုများသည်။
---	--

(ဂ) ပေးထားသည့် ဝေါဟာရ/ စကားစုများ ထည့်ကာ ကျောင်းသူ/သားများက ခေါင်းစဉ်အကြောင်းအရာနှင့် ပတ်သက်သည့် ထင်မြင်ယူဆချက်များ ရေးသားရမည်။

အင်္ဂလိပ် စကားထက် ဗဟုတရားက ပိုအသုံးဝင်သော ကမ္ဘာသုံး ဘာသာစကား ဖြစ်သည်။	ကျေးလက်မှ ရပ်ရွာများအနေနှင့် မိုဘိုင်းဖုန်းကို ပိုမို မြေ သင့်သည်ဟု ထင်သည်။
---	---

မူကွဲ

ဤလုပ်ငန်းစဉ် ပိုမို လွယ်ကူစေရန်အတွက် အဓိက ဝေါဟာရ တစ်ခုတည်းနှင့် ဝါကျတစ်ကြောင်းဖွဲ့နိုင်ကြောင်း ခွင့်ပြုပေးနိုင်သည်။

ပိုမို ခက်ခဲစေရန်အတွက် ဝါကျတစ်ကြောင်းတည်းတွင် အဓိကဝေါဟာရ ၃လုံး သို့မဟုတ် ၃လုံးအထက် ထည့်သွင်း ရေးသား ခိုင်းနိုင်သည်။

ဤလုပ်ငန်းစဉ်ကို အဖွဲ့လိုက်ပြိုင်ပွဲတစ်ခု အဖြစ်လည်း ပြုလုပ်နိုင်သည်။ အဖွဲ့တွင် ပေးထားသည့် စကားစုများ ဝေါဟာရများ သုံးပြီး အချက်အလက်များ၊ ထင်မြင်ယူဆချက်များ တတ်နိုင်သမျှ အရေအတွက်များများ ရအောင် ရေးသား ရမည်။ ဝါကျအများဆုံး ရေးနိုင်သည့်အဖွဲ့က အနိုင် ရမည်။

၄.၄.၅ အချက်အလက်များကို စစ်ဆေးပါ

ရည်ရွယ်ချက် - ကျောင်းသူ/သားများက အချက်အလက် မှန်ကန်ကြောင်း မည်မျှ စစ်ဆေးနိုင်သည်ကို ဆုံးဖြတ်ရန်။

အခြေအနေ - တစ်ဦးချင်းဖြစ်စေ၊ နှစ်ဦးတွဲ အလိုက်ဖြစ်စေ၊ အဖွဲ့လိုက်ဖြစ်စေ လုပ်ဆောင် ရမည်။

ဘလူးမ - သုံးသပ်ဝေဖန်ခြင်း။

- (က) ကျောင်းသူ/သားများက စာပါ အချက်အလက်များကို စာရင်းလုပ်ရမည်။
- (ခ) အချက်တစ်ခုစီအတွက် ထိုအချက်ကို မှန်/မမှန် စစ်ဆေးရန် မည်မျှ လွယ်ကူကြောင်း၊ စစ်ဆေးရန် ဖြစ်နိုင်ကြောင်း၊ မဖြစ်နိုင်ကြောင်း ဆုံးဖြတ် ကြရမည်။

အင်္ဂလိပ်ဝေါဟာရများသည် အခြားဘာသာစကားများမှ ယူငင်အသုံးပြုထားသည်။

- ဝေါဟာရ မူလရင်းမြစ်ပေါ်ပြသော အဘိဓာန်တစ်ခုတွင် ကြည့်ရန်။
- အင်္ဂလိပ်စကားတွင် ရှာဖွေ။

အင်္ဂလိပ်စကားသည် ယူကေမှ လူများ ရွှေ့ပြောင်းနေထိုင်ခြင်း၏ နောက်တွင် ပြန့်ပွားသည်။

- သမိုင်းစာအုပ်များ ဖတ်ပြီး မှန်/မမှန် ကြည့်ရမည်။

ဦးခင်မောင်သန်းမှာ အေးရွာမှ စပါးစိုက်လယ်သမားတစ်ဦးဖြစ်သည်။

- အေးရွာကို သွားပြီး ဟုတ်၊ မဟုတ် ကြည့်နိုင်သည်။
- သန်းခေါင်စာရင်းမှ အချက်အလက်များနှင့် တိုက်စစ်နိုင်သည်။
- ခူကောင်များမှာ သီးနှံများကို ဖျက်ခြင်းပျက်စီးနိုင်သည်။
- အင်္ဂလိပ်စကားတွင် ရှာကြည့်နိုင်သည်။
- ဇိုက်ပျိုးငှက် ငှက်လိပ်တစ်ခုကို သွားပြီး ရှာဖွေ စစ်ဆေးနိုင်သည်။
- ဇိုက်ပျိုးငှက် ပညာရှင်တစ်ဦးကို ငေးကြည့်နိုင်သည်။

လုပ်ငန်းစဉ်နောက်ဆက်တွဲ

ကျောင်းသူ/သားများက အချက်အလက်များကို စစ်ဆေးရ လွယ်ကူမှုအလိုက် ပြန်လည် စီစဉ်ကြည့်နိုင်သည်။

ယူကေမှ ရွှေ့ပြောင်းနေထိုင်မှု သမိုင်းမှတ်တမ်းများကို ကြည့်ရန်။

- ခက်သည်။ ယူကေကို သွားကြည့်မှ မဖြစ်နိုင်။
- အင်္ဂလိပ်စကားတွင် ထိုမှတ်တမ်းများ ချိန်ချင်ချိန်။

ဦးခင်မောင်သန်းမှာ အေးရွာမှ စပါးစိုက်လယ်သမားဖြစ်သည်။

- ဇွယ်သည်။ သို့သော် အချိန်ကြာစွာ သွားရမည်။ ဖုန်းဆက်ပြီး ငေးလိုက်ခြင်းက ပိုလွယ်ကူမည်။

အိမ်စာအနေနှင့် ကျောင်းသူ/သားတို့က အချို့ အချက်အလက်များကို စစ်ဆေးလာခဲ့ပြီး လွယ်ကူခြင်းရှိ၊ မရှိကို အတန်းကို ပြန်ပြောပြနိုင်သည်။

၄.၄.၆ တွေးဆချက်ကို စမ်းသပ်ခြင်း

- (က) စာပါ တွေးဆချက်များကို ရှာဖွေ ဖော်ထုတ်ပါ။
- (ခ) အဆိုပါ တွေးဆချက်များကို စမ်းသပ် အတည်ပြုနိုင်ရန်အတွက် နည်းလမ်းများကို စဉ်းစားကြရမည်။

ရည်ရွယ်ချက် - ကျောင်းသူ/သားများက တွေးဆချက်တစ်ခုကို စမ်းသပ်အတည်ပြုနိုင်သည့် နည်းလမ်းများကို စဉ်းစား စာရင်းပြုရန်။

အခြေအနေ - တစ်ဦးချင်းဖြစ်စေ၊ နှစ်ဦးတွဲအလိုက်ဖြစ်စေ၊ အဖွဲ့လိုက်ဖြစ်စေ လုပ်ဆောင်ရမည်။

ဘလူးမိ - သုံးသပ်ဝေဖန်ခြင်း၊ တီထွင်ဖန်တီးခြင်း။

အင်္ဂလိပ်ဘာသာစကားသည် နောင်နှစ်ပေါင်းထောင်ချီပြီး ကမ္ဘာသုံးအဖြစ် တည်နေ့ဦးမည် ဖြစ်သည်။

- ၁။ ကမ္ဘာ့အဆင့် စစ်တမ်းတစ်ခုလုပ်ပြီး အခြား ဘာသာစကားများနှင့် ယှဉ်လျှင် အင်္ဂလိပ်ဘာသာစကား မည်မျှ အသုံးပြုနေသလဲကို စစ်ဆေးရမည်။
- ၂။ ဆယ်နှစ်စာစဉ်ပြီး ထိုစစ်တမ်းကို နောက်တစ်ခေါ်လဲ ပြန်လုပ်ရမည်။
- ၃။ ထိုစစ်တမ်းကို ယခုမှစပြီး နောင် နှစ်တစ်ထောင် ပြည့်သည့်အထိ ဆယ်နှစ်တစ်ခေါ် ပြုလုပ်ရမည်။

လယ်ကွက်ထဲသို့ ရေလွှမ်းပေးလိုက်ရုံဖြင့် ဦးခင်မောင်သန်း ၄၅၀,၀၀၀ ကျပ် သက်သာသွားမည်။

- ၁။ ဦးခင်မောင်သန်း လယ်မှ ချွေးချွေး ဝိုင်းသတ်ဆေးနှင့် သတ်ပါ။ ကုန်ကျစရိတ် ဖြစ်ကြည့်ပါ။
- ၂။ လယ်ကို ချေဖြေပါ။ ကုန်ကျစရိတ် ဖြစ်ကြည့်ပါ။
- ၃။ လယ်ကို ချေဖျက်ပေးခြင်းက ၇၅၀,၀၀၀ ကျပ် ဝိုင်းသတ်သက်သာပါသလား။

လုပ်ငန်းစဉ်နောက်ဆက်တွဲ

ကျောင်းသူ/သားများက အဆိုပါ စမ်းသပ်မှု တစ်ခုချင်းစီက မည်မျှ လက်တွေ့ကျ ဖြစ်နိုင်မည် ဆိုသည်ကို ဆွေးနွေးပါ။ လက်တွေ့ဖြစ်နိုင်သည် ဆိုပါက တွေးဆချက်တစ်ခုခုကို လက်တွေ့ စမ်းသပ် ကြည့်နိုင်သည်။

၄.၅ ယုတ္တိလွဲမှုများ

သတိ

အလွန် ခက်ခဲသောအပိုင်း ဖြစ်သည်။ ယုတ္တိလွဲမှုများကို ရှာဖွေ ဖော်ထုတ်ရာတွင် အသုံးပြုသော ကျွမ်းကျင်မှုများမှာ အလွန် ရှုပ်ထွေးနိုင်ပါသည်။ မိမိကျောင်းသူ/သားများမှာ မိခင်ဘာသာစကား မဟုတ်သည့် အခြားဘာသာစကား တစ်ခုဖြင့် သင်နေရပါက သို့မဟုတ် မိမိတို့ မရင်းနှီးသည့် သင်ခန်းစာ အကြောင်းအရာတစ်ခုကို သင်နေရပါ ဤအခန်းမှ လုပ်ငန်းစဉ်များကို မဆောင်ရွက်သင့်ပါ။

မှား/မှန် ဝေဖန်စဉ်းစားရင်း စာဖတ်ရှုခြင်းသည် အဆိုပြုချက် တစ်ရပ်ကို နားလည်နိုင်ရန်အတွက် အရေးပါသော အပိုင်းတစ်ပိုင်း ဖြစ်သည်။ ကျောင်းသူ/သားများကို အောက်ပါတို့ မေးမြန်းရန် တိုက်တွန်းပါ။

- စာရေးသူက မည်သည်ကို ပြောလိုပါသနည်း။
- မည်သည့် အထောက်အထားမျိုးကို အသုံးပြုနေပါသနည်း။
- မိမိအနေနှင့် စာရေးသူ၏ ပြောဆိုချက်များကို သဘောတူပါသလား။
- စာရေးသူ ထည့်မပြောထားသော အရာတစ်ခုခုကို မိမိအနေနှင့် ထည့်သွင်း စဉ်းစားလိုခြင်း ရှိပါသလား။
- ပြောဆိုသူတို့၏ ထင်မြင်ချက်များကို မည်သို့ ထောက်ပံ့ ပြောဆိုနေကြပါသနည်း။

အပိုင်း ၃.၁ နားလည် သဘောပေါက်ခြင်း၊ အပိုင်း ၄.၃ ကောက်ချက်ချခြင်းနှင့် အပိုင်း ၄.၄ အချက်အလက်၊ ထင်မြင်ယူဆချက်နှင့် တွေးဆချက်များဟူသည့် အပိုင်းများတွင် အထက်ပါ ကျွမ်းကျင်မှုများကို လေ့ကျင့်ပေးသည့် လုပ်ငန်းစဉ်များ ပါဝင်ပါသည်။

မှား/မှန် ဝေဖန်ပြီး အမြင်စူးသော စာဖတ်သူတစ်ဦးသည် အဆိုပြုချက်တစ်ခု၏ အားနည်းချက်များ (ယုတ္တိလွဲမှုများ) ကို စာဖတ်ရင်းနှင့် သတိပြု သိရှိနိုင်ပေသည်။ ယုတ္တိလွဲမှုပုံစံ ဥပမာများကို ဆက်လက် ဖော်ပြထားပါသည်။

(က) ယေဘုယျပြုခြင်း

အထောက်အထားအနည်းငယ်မျှ ရှိရုံဖြင့် သုံးသပ်ချက်တစ်ခု ချလိုက်ခြင်း။

များသောအားဖြင့် လူများသည် ကြုံတွေ့ဖူးသည့် ဥပမာ တစ်ခုခုကို အပြီးယုံကြည်လိုက်ကာ အခြား အခြေအနေများတွင်လည်း မိမိကြုံဖူးသည့် အတိုင်းသာ ဖြစ်ရမည်ဟု စဉ်းစားခြင်းမျိုး ဖြစ်သည်။

အထောက်အထား - မင်း အရင်လက စာရင်းတွေ မှားနေတယ်။

ကောက်ချက် - မင်း စာရင်းအင်းလိုင်တာ ညွှတယ်။

အထောက်အထား - ဂျွန်ကတော့ဦးလေးက ဝတယ်။

လေ့ကျင့်ခန်းလည်း တစ်ခါမှ မလုပ်ဘူး။

ကောက်ချက် - ဝဟ်သုဗေဇာ ပျင်းတယ်။

အထောက်အထား - ဂျွန်မသုလယ်ချင်း ဟိန္ဒူဗေဇာ

အများကြီးက စီးပွားရေး လုပ်နေကြတာ။

ကောက်ချက် - ဟိန္ဒူဗေဇာ စီးပွားရေး ဂျွန်မလုပ်တာပဲ။

ပုံသေကားကျ သတ်မှတ်ချက်များ၊ တစ်ဖက်သတ် ကြိုတင်ယူဆချက်များမှာ ယေဘုယျပြုခြင်း ယုတ္တိလွဲများ ဖြစ်ပါသည်။

(ခ) အများညီလျှင် မှန်သည်ထင်ခြင်း

ဤယုတ္တိလွဲမှုက လူအများကြား ရေပန်းစားလျှင်၊ လူအများ ယုံကြည်လက်ခံသည့် အရာဖြစ်လျှင် မှန်ကန်ကောင်းမွန်သည်ဟု အဆိုပြုခြင်း ဖြစ်သည်။

ဘရူနိုမားဇာက ကမ္ဘာ့အကောင်အထိုး အဆိုတော်ပဲ။ သူ့အခြေခံ သန်းကျော်လောက်ကို လူတွေ ဝယ်ယူအားပေးကြလို့လေ။

အစိုးရကို ၁၅%က မဲပေးကြတယ်။ ဒါဆို အစိုးရ မူဝါဒတွေက မှန်လို့ဖြစ်ရမယ်။

HeadWay စာအုပ်က အင်္ဂလိပ်စာ သင်ကြားရေးအတွက် အကောင်အထိုးစာအုပ်ဖြစ်ရမယ်။ ဒီက လျှော့ငွေ တော်တော်များများ ဒီစာအုပ်ပဲ သုံးလို့ပါ။

(ဂ) သြဇာရှိသူ အကူယူခြင်း

သြဇာရှိသူ အကူယူသည့် ယုတ္တိလွဲမှုရှိနေလျှင် ကျွမ်းကျင်သူ တစ်ဦးဦးက တစ်ခုခုပြောလျှင် ထိုအချက်မှာ မှန်ရမည်ဟု ယူဆလိုက်မည် ဖြစ်သည်။

ကြော့ဇာက သွယ်ဝိုက်ဆီလိုနေသည်မှာ ကုလားအုတ် တံဆိပ် စီးကရက်က ကျန်းမာရေးနှင့် ညီညွတ်သည်။ အဘယ့်ကြောင့်ဆိုသော် ဆရာဝန်များကိုယ်တိုင် သောက်သုံးခြင်းကြောင့် ဖြစ်သည်။

သို့သော် တစ်စုံတစ်ဦးက ဆရာဝန်ဖြစ်သည်ဆိုရုံနှင့် သူ့ကိုယ်ပိုင်စရိုက်များမှာ ကျန်းမာရေးကို အလေးထား သည့် စရိုက်ဟု မပြောနိုင်ပေ။

အခြား အဆိုပြုပုံတစ်မျိုးမှာ သြဇာရှိသူ၊ လွမ်းမိုးမှုရှိသူ တစ်ဦးဦး၏ ယုံကြည်စိတ်ချရမှု/ နာမည်ဂုဏ်သတင်း ကို အသုံးပြုခြင်း ဖြစ်သည်။

ဆရာဝန်များ နှစ်ခြိုက်စွာ သောက်သုံးသော ကုလားအုတ် တံဆိပ်စီးကရက်

ဒီဗာဗေ ဝဥာမတတ်တဲ့အခါ ၅နှစ်ခန့်အာဇာနည်လေး သေဆုံးမှု ဗိုလ်ဦး များလာပါတယ်။ အင်ဂျင်နီယာဂျီဇီ။

သရုပ်ဆောင် တစ်ဦးဖြစ်သော ဂျီလီသည် ပညာရေး သို့မဟုတ် ကျန်းမာရေးတွင် ကျွမ်းကျင်သူမဟုတ်။ ထို့ကြောင့် ပညာရေးနှင့် ကျန်းမာရေး ကိစ္စရပ်များတွင် 'ဂျီလီရဲ့ အဆိုကတော့' ဟု ထည့်သွင်း ကိုးကားသည်မှာ အသုံးဝင်သည် မဟုတ်ပေ။ လူအများစုက ကျော်ကြားသူများ၏ အမြင်များကို ဖတ်ရှုကြသည်။ သို့သော် ကျော်ကြားသည် သက်သက်နှင့် ထိုသူကို ကျွမ်းကျင်သူဟု ယူဆ၍ မရပေ။

<http://www.wikihow.com/Evaluate-the-Credibility-of-a-Source>

(ဃ) ကောက်ရိုးရုပ်

ကောက်ရိုးရုပ် အဆိုပြုချက်မှာ ဆန့်ကျင်ဘက်အဆိုကို ချဲ့ကားပြီးဖြစ်စေ၊ ပြောင်းလဲပြီးဖြစ်စေ ပြောဆိုကာ အနိုင်ယူရလွယ်အောင် တစ်ဖက်အဆို မှားသယောင် ဖန်တီးပြောဆိုခြင်း ဖြစ်သည်။ ထိုသို့ ငြင်းခုံခြင်းကို ကောက်ရိုးရုပ် အဆိုဟု ခေါ်သည်။ ဤယုတ္တိလွဲမှုက ဆန့်ကျင်ဘက် အဆိုပြုသူများအတွက် မမျှတသည့်အပြင် ဆန့်ကျင်ဘက်အဆို တင်ပြမေးမြန်းသည်တို့ကိုလည်း မဖြေရှင်းဘဲ ရှောင်ထွက်ရာကျသည်။

အထက်ပါ ဥပမာတွင် ကောက်ရိုးရုပ် ယုတ္တိလွဲ သူက လူတိုင်းကို အရာအားလုံး အခမဲ့ မပေးသင့်ဟု ရပ်တည် ပြောဆိုနေသည်။ သို့သော် တစ်ဖက်လူ အဆိုပြုသူများက အားလုံး အလကားဟု တောင်းဆိုနေခြင်းမဟုတ်။ ကျန်းမာရေးစောင့်ရှောက်မှုကို ဈေးလျှော့ ပေးရန်သာ ဖြစ်သည်။ ၎င်းကို ထိုလူက အရာအားလုံး အလကား တောင်းဆိုသယောင် ပြောဆိုသောကြောင့် ကောက်ရိုးရုပ်အဆို ဖြစ်သည်။

တကယ်လို့ လူတိုင်းက အကုန်လုံး အလကားရရင်၊ အလုပ် ဘယ်ကြိုးစားတော့မလဲ။

ကျန်းမာရေး စောင့်ရှောက်မှု ဈေးလျှော့ပေးရေး ခွဲအရေး

<http://www.youtube.com/watch?v=kgdDK4XMpm>

(c) ကိုယ်ရေးကိုယ်တာ တိုက်ခိုက်ခြင်း

ကိုယ်ရေးကိုယ်တာ တိုက်ခိုက်ခြင်းတစ်ခုတွင် အဆိုပြုချက်ကို ဆွေးနွေးငြင်းဆိုခြင်း မပြုဘဲ အဆိုပြုသူ၏ ကိုယ်ရေးကိုယ်တာ ကိစ္စရပ်များကို ဖော်ထုတ်တိုက်ခိုက်ခြင်း ပြုသည်။

ဆေးလိပ်သောက်တာ ကျန်းမာရေး အတွက်မကောင်းဘူး

ခင်ဗျား ဆေးလိပ် သောက်တတ်တယ်။ အဲ့ဒီတော့ ခင်ဗျားပြောတာ မယုံဘူး။

မေရီကပြောတယ်။ ကမ္ဘာကြီးပူနွေးမှုဟာ ပြဿနာတစ်ရပ်ပဲတဲ့။ ဒါပေမယ့် မေရီက ခပ်တုံးတုံးရယ်။ ပြီးတော့ ခဏခဏလည်း ညာတတ်တယ်။ အဲ့ဒီတော့ သူပြောတာကို ငါသဘောမတူဘူး။

ဦးသောင်းကပြောတယ်။ သူ့အရာရှိက မန်နေဂျာဆိုပါတဲ့။ ဒါပေမယ့် သူက သူ့အရာရှိရဲ့ ရာထူးကို လိုချင်နေမှန်း ငါသိတယ်။ အဲ့ဒီတော့ သူပြောတာ မဖြစ်နိုင်ဘူး။

http://www.youtube.com/watch?v=W_veZ24nC3g

(စ) သက်သေမှား

ကြောင်းကျိုးဝေဖန်သုံးသပ်ခြင်းမှာ အခြေခံ မှားနေလျှင်၊ သက်သေပြချက်က လွဲနေလျှင် အလုပ် မဖြစ်နိုင်ချေ။ ဤယုတ္တိလွဲမှု ရှိနေလျှင် ထင်မြင်ယူဆချက်လွဲ သို့မဟုတ် ကောက်ချက်လွဲမှု တစ်ခုပေါ် အခြေခံပြီး စဉ်းစားသည်။ အချက်အလက်များအပေါ် အခြေခံပြီး စဉ်းစား အဆိုပြုခြင်း မဟုတ်ချေ။

ဒီဗျူကြီးက နိုင်ငံခြားသား။
နိုင်ငံခြားသားအားလုံးက ကမ္ဘာလှည့်ခရီးသွားတွေ ဖြစ်တယ်။
ဒီတော့ ဒီဗျူကြီးက ကမ္ဘာလှည့်ခရီးသွား ဖြစ်ရမယ်။

အဆိုပါ ကောက်ချက်ဆွဲမှုမှာ လွဲနေနိုင်သည်။ အဘယ့်ကြောင့်ဆိုသော် အခြေခံသည့် အဆိုပြုချက်များအနက် တစ်ချက်မှာ လွဲနေသည်။ နိုင်ငံခြားသားတိုင်းက ကမ္ဘာလှည့်ခရီးသွား မဟုတ်။ အချို့နိုင်ငံခြားသားများမှာ အလုပ်လုပ်ပြီး လာရောက်နေထိုင်နေခြင်း ဖြစ်နိုင်သည်။ အချို့ကလည်း အလုပ်ကိစ္စရှိသောကြောင့် ခေတ္တ လာရောက်ခြင်း ဖြစ်နိုင်သည်။

မြို့ကြီးမြို့ကြီးတွေက အန္တရာယ်များတယ်။ (ထပ်ခြင်းချက်သာ ဖြစ်သည်။ အခြားနိုင်ငံလှည့် အချက်အလက် မဟုတ်)
အဲ့ဒီတော့ မြို့ကြီးကို ပြောင်းနေရင် မင်းဒုက္ခရောက်မှာပဲ။

မြို့ကြီးပြကြီးသို့ ပြောင်းရွှေ့နေထိုင်သော လူတိုင်းအန္တရာယ်နှင့် တွေ့ကြုံသည်မဟုတ်။ မြို့ပြများသည်လည်း အမြဲတမ်း အန္တရာယ်များနေသည့် နေရာများ မဟုတ်။
 အပိုင်း ၄-၁ ဂျူနီယာ ဗွဲပြားမှုများကို နှိုင်းယှဉ်ချိန်ထိုးခြင်းနှင့် အပိုင်း ၄-၂ အကြောင်းရင်းဆိုင်ရာ အချိုးအစား အပိုင်းများတွင် ကျောင်းသူသားများ၏ ငွေကြေးပေးရာတွင် ယုတ္တိဖြစ်ခြင်း၊ သက်သေအဖွဲ့ဖြစ်ခြင်း၊ ကြောင်းကျိုးဆက်စပ်မှု ဖွင့်ဆက်ဖြစ်ခြင်းနှင့် ဖွဲ့စည်းခြင်းတို့ကို ရှာဖွေ ကြည့်ရှုနိုင်ခြင်း ဖြစ်ပြီးကျင့်မှုများ ထည့်သွင်း ငွေကြေးပေးထားပါသည်။

ဥပမာ စာပိုဒ်

မှတ်ချက်

အောက်ပါ စာသားများမှာ မူလ ရေးသားချက်များ မဟုတ်ပါ။ ဤအပိုင်းမှ လုပ်ငန်းစဉ်များအတွက် ကိုက်ညီသော အသုံးပြုမှုအတွက် အလေးပေးပြီး ပြင်ဆင် ရေးသားထားပါသည်။ သို့သော် အရေးအသားများမှာ သတင်းစာများ၊ သတင်းဝက်ဘ်ဆိုဒ်များမှ ထင်မြင်ယူဆချက်များ၊ အယ်ဒီတာအဘော်များ၊ သတင်းဆောင်းပါးများမှ

အကျဉ်းထောင်ရှိသောကြောင့် ရာဇဝတ်မှုများကို

ကျွန်တော်တို့ လူ့အဖွဲ့အစည်းတွင် ပိုမို ရှည်လျားသော ထောင်ဒဏ်များ လိုအပ်သည်။ လက်ရှိ ထောင်ဒဏ်များမှာ သက်သာလွန်းနေသည်။ ရာဇဝတ်သားများက ထောင်တွင်းတွင် ရှိနေလျှင် ပြင်ပလူများကို ဒုက္ခပေးနိုင်တော့ပေ။ ထို့ကြောင့် လူ့အဖွဲ့အစည်း ဘေးရန်ကင်းစေရန် ရာဇဝတ်သားများကို ထောင်ထဲတွင် ထည့်ထားရမည်။

ထိုလူသတ်သမားတစ်ဦး ထောင်ဒဏ်ပြီးစီး လွတ်မြောက်ပြီးချိန်တွင် လူအချို့ကို ထပ်သတ်ဖြတ်ခဲ့သည့် အဖြစ်ကို ကျွန်တော်တို့ အားလုံး ကြားမိပါလိမ့်မည်။ ထို့ကြောင့် ရာဇဝတ်သားများကို ထောင်ထဲတွင်သာ ထားသင့်သည်ဟု ပြောခြင်း ဖြစ်သည်။ ရုပ်ရှင်သရုပ်ဆောင် သီလာဟဒ်ဘန်းက သူ့အိမ်ကို ဓားပြတိုက်ခံရပြီးသည့်နောက်တွင် ရာဇဝတ်သားများကို သေနတ်ဖြင့် ပစ်ခြင်းက ရာဇဝတ်မှုကို တားဆီးရန် နည်းလမ်းတစ်ခုဟု ပြောခဲ့သည်။

ဒေါ်ရီစီသိန်းက ရာဇဝတ်သားများကို အပြစ်မပေးလိုဟု ပြောသည်။ ရာဇဝတ်သားများက အပြစ်မခံရပါက လူအများက ရာဇဝတ်မှု ကျူးလွန်၍ ရသည်ဟု ထင်မြင်လာလိမ့်မည်။ ရာဇဝတ်မှုနန်း မြင့်တက်လာလိမ့်မည်။ လူ့အဖွဲ့အစည်းပါ ပြိုကွဲသွားလိမ့်မည်။ ရှေးထုံးမပယ်သော ကျွန်တော်တို့ ရိုးရာ လူ့အဖွဲ့အစည်းအတွက် လစ်ဘရယ်ဖြစ်သော ဒေါ်ရီစီသိန်းကဲ့သို့ လူမျိုးသည် အန္တရာယ်တစ်ရပ်ပင် ဖြစ်သည်။ သူနှင့် သူ့အတွေးအမြင်များကို အားပေးရန် မသင့်ပေ။

လူ့အဖွဲ့အစည်းကို သူခိုး၊ လူသတ်သမားနှင့် မုဒိန်းကောင်များရန်မှ ကာကွယ်ရန် လိုအပ်သည်။ လူတိုင်းက ရာဇဝတ်မှု ရန်မှ ကင်းရှင်းလိုကြသည်။ ထိုသို့ ဘေးရန်ရှင်းရန်မှာ ရာဇဝတ်သားများကို သံတိုင်များနောက် ပို့ထားခြင်းသည်သာ အကောင်းဆုံး နည်းလမ်းဖြစ်သည်ဟု လူတိုင်းက ထင်မြင်ကြပေသည်။

တီတီဘုန်း၊ ဒါရိုက်တာ၊ တာဝန်သိပြည်သူများ အစည်းအရုံး

ရေးသားပုံများနှင့် တူညီအောင် ပြင်ဆင်ထားပါသည်။ ဥပမာအချို့ကို ဖော်ပြရလျှင် -

- ဧရာဝတီသတင်း ဝက်ဘ်ဆိုဒ် (အင်္ဂလိပ်နှင့် မြန်မာဘာသာ) irrawaddy.org
- မြန်မာတိုင်းမိ (အင်္ဂလိပ်နှင့် မြန်မာဘာသာ) mmtimes.com
- The Guardian သတင်းစာ (အင်္ဂလိပ်ဘာသာ) theguardian.com

ကျောင်းသူ/ သားများ ကိုယ်တိုင်ရေးသားသော စာသားများကိုလည်း ဤအပိုင်းမှ လုပ်ငန်းစဉ်များတွင် အသုံးပြုနိုင်ပါသည်။

ကာကွယ်နိုင်ပါသလား

ရာဇဝတ်မှုများကို ကာကွယ်ရန်အတွက် အကျဉ်းထောင်များက နည်းလမ်းမှန်တစ်ရပ်ဟု ကျွန်မ မထင်မိပါ။ လူအများက ဆင်းရဲတွင်းနက်မှသာ ရာဇဝတ်မှုများ ကျူးလွန်ကြခြင်း ဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့် ဆင်းရဲမွဲတေမှုသာ တကယ့် တရားခံ ဖြစ်သည်။ ထို့ပြင် ကျွန်မတို့အနေနှင့် ဆင်းရဲမွဲတေမှုကို တိုက်ဖျက်ရန် နည်းလမ်းများသာ ရှာဖွေသင့်သည်။

ရာဇဝတ်သားများကို ပြင်းထန်သော အပြစ်ပေးလိုသူများမှာ ဆင်းရဲမွဲတေမှု ခံစားရခြင်း၏ အခြေအနေများကို နားမလည်သူများ ဖြစ်သည်။ ထိုသူများသာ မိမိတို့၏ ငတ်မွတ်တော့မည့် သားသမီးများကို မကျွေးမွေးနိုင်ပါက မည်သို့ ခံစားရမည်နည်း။

ကျွန်မ ထိုအမျိုးသမီးတစ်ဦးကို မြင်ဖူးသည်။ အိမ်နီးချင်းများ မွေးထားသော ကြက်များကို ခိုးယူ စားသောက်သည်။ သူက တစ်နေ့ကို ၁၀၀၀ ကျပ်သာ ရသူ ဖြစ်သည်။ မိသားစုအတွက် စားစရာပင် မလောက်ငှ။ ကျွန်ုပ်တို့က သူ့အတွက် အလုပ်တစ်ခုကောင်းကောင်း ရှာပေးလိုက်သောအခါ ထိုအမျိုးသမီး ဘယ်တော့မှ ထပ်မခိုးတော့။ ထိုအဖြစ်ကိုကြည့်လျှင် ဤနည်းလမ်းက ရာဇဝတ်မှုကို ဖြေရှင်းနိုင်ကြောင်း ထင်ရှားသည်။

လန်နာတက္ကသိုလ်မှ ပါမောက္ခ ဒေါက်တာ အာမက်ခန်းက 'အသေးစား ရာဇဝတ်မှု ကျူးလွန်သူတွေကို သူတို့ရဲ့ လောလောလတ်လတ် ပြဿနာ တွေကို ရှင်းပေးလိုက်ရင် သူတို့ ဘယ်တော့အဲ့ဒါမျိုး ထပ်မလုပ် တော့ဘူးဟု ပြောခဲ့သည်။

တီတီဘုန်းက အကျဉ်းထောင်များ ထပ်မံ တည်ဆောက်ပြီး ထောင်ဒဏ်များကိုလည်း မြှင့်တင်စေလိုသည်။ သို့သော် သူက ရွှေဆောက်လုပ်ရေး ကုမ္ပဏီကို ပိုင်ပြီး အကျဉ်းထောင်ဆောက်လုပ်ရေး လုပ်ငန်းများကို ရယူထားသူများလည်း ဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့် အကျဉ်းထောင် ရှိသင့်သည် ဟူသော သူ့အဆိုမှာ ကိုယ်ကျိုးဖက်သည့်အဆို ဖြစ်ပြီး ၎င်းကို စိတ်မချသင့်ပေ။ တီဘုန်းသည် အကျင့်ပျက် ခြစားနေသည့် အဟောင်းဖက်တွယ်သည့် ကွန်ဆာပေးတစ်၊ အသုံးမဝင်သော လူမျိုးဖြစ်သည့်အပြင် နိုင်ငံကို တိုးတက်ရှေ့တက်နိုင်ခြင်းမှ တားဆီးပိတ်ပင်နေသူမျိုးလည်း ဖြစ်သည်။

ဒေါ်ရီစီသိန်း၊ ဥက္ကဋ္ဌ တရားရေးစနစ် ပြုပြင်ပြောင်းလဲမှု ရှေ့ဆောင်

၄.၅.၁ ယေဘုယျပြုခြင်းကို ဖော်ထုတ်ပါ

- (က) ကျောင်းသူ/သားများက ပေးထားသည့် စာပိုဒ်များထဲမှ မည်သည့် အချက်များက ယေဘုယျပြုထားခြင်းဖြစ်ကြောင်း ရွေးထုတ်ရမည်။
- (ခ) ကျောင်းသူ/သားများက ထိုအဆိုများမှာ အဘယ်ကြောင့် ယေဘုယျပြုခြင်း အဆိုများဖြစ်ကြောင်း ရှင်းလင်းပြောပြရမည်။

ရည်ရွယ်ချက် - ကျောင်းသူ/သားများက မည်သည့် ပြောဆိုချက်များက ယေဘုယျ ပြုထားခြင်းဖြစ်ကြောင်း ဖော်ထုတ်ရန်။

အခြေအနေ - တစ်ဦးချင်းဖြစ်စေ၊ နှစ်ဦးတွဲ အလိုက်ဖြစ်စေ၊ အဖွဲ့လိုက်ဖြစ်စေ လုပ်ဆောင် ရမည်။

ဘလူးမ် - နားလည်သဘောပေါက်ခြင်း၊ ခွဲခြမ်းစိတ်ဖြာခြင်း၊ သုံးသပ်ဝေဖန်ခြင်း။

ကျွန်မ ထိုအမျိုးသမီးတစ်ဦးကို မြင်ဖူးသည်။ အိမ်နီးချင်းများ မွေးထားသော ကြက်များကို ခိုးယူ စားသောက်သည်။ သူကတစ်နေ့ကို ၁၀၀၀ ကျပ်သာရသူ ဖြစ်သည်။ မိသားစုအတွက် စားစရာပင် မလောက်ငှ။ ကျွန်ုပ်တို့က သူ့အတွက် အလုပ်တစ်ခု ကောင်းကောင်းရှာပေးလိုက်သောအခါ ထိုအမျိုးသမီးဘယ်တော့မှ ထပ်မံခိုးတော့။ ထိုအဖြစ်ကို ကြည့်ရှုပြီးနောက် နားလည်မှုကို ပြေရင်းနိုင်ကြောင်း ထင်ရှားသည်။

ဤနည်းလမ်းများ ထိုတစ်ဦးအတွက် အသုံးဝင်သွားသော်လည်း အားလုံးအတွက် အလုပ်ဖြစ်မည်ဟု ပြောရန် လိုမဟာန်သော သက်သေမချေ။

ကျွန်တော်တို့ အားလုံး ထိုလူသတ်သမားတစ်ဦး ထောင်ဒဏ် ပြီးစီး လွတ်မြောက်ပြီးချိန်တွင် လူအချို့ကို ထပ်သတ်ဖြတ်ခဲ့သည့် အဖြစ်ကို ကြားမိပါပေမိမည်။ ထို့ကြောင့် ရာဇဝတ်သားများကို ထောင်ထဲတွင်သာ ထားသင့်သည်ဟု ပြောခြင်း ဖြစ်သည်။

တစ်ကြိမ်ဖြစ်ပျက်ဖူးခြင်းသာ ဖြစ်သည်။ လူသတ်ဖူးသူများက နောက်ထပ် သတ်ပြီးရင် သတ်မည်ဟု ပြောရန် လိုမဟာန်သော သက်သေမပြုထား။

လုပ်ငန်းစဉ်နောက်ဆက်တွဲ

ကျောင်းသူ/သားများက ထိုယေဘုယျပြုခြင်းများကို ယုတ္တိလွန်မှု မရှိတော့အောင် ပြင်ရေးခြင်း ပြုလုပ်ခိုင်းနိုင်သည်။

ထိုအမျိုးသမီးကို အလုပ်ကောင်းကောင်း ရှာပေးလိုက်သောအခါ မခိုးယူတော့ ခြားခြင်း ဖြစ်ရသည်။ ထိုခြားခြင်း ထိုနည်းလမ်းသည် လူများကို ချာလတ် မကျူးပွန်ဘီ ထိန်းသိမ်းအောင် ထောက်ပံ့ လူ့သိပေးနိုင်သည်ဟု ယူဆနိုင်သည်။

ဒါကြောင့်မို့လို့ ကြမ်းတမ်းတဲ့ ချာလတ်သားတွေကို ထောင်က ပွတ်ပေးတော့မယ်ဆိုရင် ဂရုတစိုက် စဉ်းစားဖို့ လိုတယ်လို့ ပြောတာပါ။

၄.၅.၂ အများညီလျှင် အမှန်ထင်သည့် ယုတ္တိလွဲမှုကို ဖော်ထုတ်ပါ

ရည်ရွယ်ချက် - ကျောင်းသူ/သားများက စာပါ ပြောဆိုချက်များမှ အများညီလျှင် အမှန်ယူသည့် ယုတ္တိလွဲမှုများကို ဖော်ထုတ်ရန်။

အခြေအနေ - တစ်ဦးချင်းဖြစ်စေ၊ နှစ်ဦးတွဲ အလိုက်ဖြစ်စေ၊ အဖွဲ့လိုက်ဖြစ်စေ လုပ်ဆောင် ရမည်။

ဘလူးမ် - နားလည်သဘောပေါက်ခြင်း၊ ခွဲခြမ်းစိတ်ဖြာခြင်း၊ သုံးသပ်ဝေဖန်ခြင်း။

- (က) ကျောင်းသူ/သားများက ပေးထားသည့် စာပိုဒ်များထဲမှ အများညီလျှင် အမှန်ယူထားသည့် ယုတ္တိလွဲမှုများကို ရွေးထုတ်ရမည်။
- (ခ) အဘယ့်ကြောင့် ထိုသို့ ရွေးထုတ်ထားကြောင်း ရှင်းလင်းတင်ပြရမည်။

တစ်ကမ္ဘာလုံးရှိလူအများကဂရုထားစောင့်ရှောက်ထားသောလူအဖွဲ့အစည်းများကို ပိုမိုလိုချင်လာကြပါသည်။

ဓာတ်ပုံများဖြင့်ပြောဆိုချက်ကို ထောက်ပံ့နိုင်အောင် တစ်ကမ္ဘာလုံးရှိ လူများက လိုချင်သည့်အရာ ဖြစ်သည်ဟု ပြောဆိုထားသည်။

လူတိုင်းက ရာဇဝတ်မှုဘေးရန်မှ ကင်းရှင်းစွာ နေလိုကြပြီး ထိုသို့နေရန်မှာ ရာဇဝတ်သားများကို သံတိုင်များနှောက်ထွင် ထားရန်သာ အကောင်းဆုံး နည်းလမ်းရှိကြောင်းအားလုံးကသဘောတူကြသည်။

ဤပြောဆိုချက်က လူတိုင်းက ဓာတ်ပုံနှင့် သဘောတူသောထောက်ပံ့ရေးများထားသည်။

၄.၅.၃ ဩဇာရှိသူ အကူယူသည့် ယုတ္တိလွဲမှုကို ဖော်ထုတ်ပါ

ရည်ရွယ်ချက် - ကျောင်းသူ/သားများက စာပါပြောဆိုချက်များမှ ဩဇာရှိသူ အကူ ယူထားသော ယုတ္တိလွဲမှုများကို ဖော်ထုတ်ရန်။

အခြေအနေ - တစ်ဦးချင်းဖြစ်စေ၊ နှစ်ဦးတွဲ အလိုက်ဖြစ်စေ၊ အဖွဲ့လိုက်ဖြစ်စေ လုပ်ဆောင် ရမည်။

ဘလူးမ် - နားလည်သဘောပေါက်ခြင်း၊ ခွဲခြမ်းစိတ်ဖြာခြင်း၊ သုံးသပ်ဝေဖန်ခြင်း။

- (က) ကျောင်းသူ/သားများက ပေးထားသည့် စာပိုဒ်များထဲမှ ဩဇာရှိသူ အကူယူထားသော ယုတ္တိလွဲမှုများကို ရွေးထုတ်ရမည်။
- (ခ) အဘယ့်ကြောင့် ထိုသို့ ရွေးထုတ်ထားခြင်းဖြစ်ကြောင်း ရှင်းလင်းတင်ပြရမည်။

လန်ဒန် တက္ကသိုလ်မှ ပါမောက္ခ ဒေါက်တာ အာမက်ခန်းက ‘အသေးစား ရာဇဝတ်မှု ကျူးလွန်သူတွေကို သူတို့ရဲ့ လောလောဆယ်လတ် ပြဿနာတွေ ရှင်းပေးလိုက်ရင် သူတို့ ဘယ်တော့အဲဒါမျိုး ထပ်မလုပ်တော့ဘူး’ ဟုပြောခဲ့သည်။

ဥပဒေရေးရာတိုင်း၏ အဖွဲ့ဝင်တစ်ဦးဖြစ်သူ ဒေါက်တာ အဲဒါ့ဗျူဗီး မိမိ၏ အဆိုကို ထောက်ပံ့ထားခြင်း ဖြစ်သည်။

ရုပ်ရှင်သရုပ်ဆောင် သီလာ ဟန်ဘန်းက သူ့အိမ်ကို ဓားပြတိုက်ခံရပြီးသည့် နောက်တွင် ရာဇဝတ်သားများကို သေနတ်ဖြင့် ပစ်ခြင်းက ရာဇဝတ်မှုကို ထားသိရန် နည်းလမ်းတစ်ခုဟု ပြောခဲ့သည်။

နာမည်ကြီး သရုပ်ဆောင်တစ်ဦး၏ အဖြေကို အသုံးပြုပြီး မိမိ၏ အဆိုကို ထောက်ပံ့ထားခြင်း ဖြစ်သည်။

၄.၅.၄ ကျွမ်းကျင်သူများ၏ ယုံကြည်စိတ်ချရမှုကို ဆန်းစစ်ခြင်း

ရည်ရွယ်ချက် - ကျောင်းသူ/သားများက စာပါ အဆိုပြုချက်များကို ထောက်ပံ့နိုင်အောင် ကို ကားထားသော ပညာရှင်များအပေါ် ယုံကြည်စိတ်ချနိုင်မှုကို ဆန်းစစ် အကဲဖြတ်ရန်။

အခြေအနေ - တစ်ဦးချင်းဖြစ်စေ၊ နှစ်ဦးတွဲ အလိုက်ဖြစ်စေ၊ အဖွဲ့လိုက်ဖြစ်စေ လုပ်ဆောင် ရမည်။

ဘလူးမိ - ခွဲခြမ်းစိတ်ဖြာခြင်း၊ သုံးသပ် ဝေဖန်ခြင်း။

- (က) ပေးထားသည့် စာပိုဒ်များထဲမှ ဩဇာရှိသူ အကူယူထားသော အဆိုပြုချက် များကို ရွေးထုတ်ပါ။
- (ခ) ထို့နောက် သင်ခန်းစာခေါင်းစဉ်အကြောင်းအရာနှင့် ပတ်သက်ပြီး ကိုးကားခံရသူတွင် ယုံကြည်အားထားလောက်သော အတွေးအမြင်ရှိနိုင်၊ မရှိနိုင် စဉ်းစား ဆုံးဖြတ်ရမည် ဖြစ်သည်။
 - ထိုကိုးကားခံရသူတို့မှာ အဆိုပြုချက်တွင် ပါဝင်သော အကြောင်းအရာနှင့် ပတ်သက်ပြီး သီးသန့်အထူးပြု ကျွမ်းကျင်သူများ ဖြစ်ကြပါသလား။
 - ဆိုထားသော အဆိုပြုချက်များကြောင့် ထိုကိုးကားခံရသူတို့တွင် အကျိုးအမြတ် တစ်စုံတစ်ရာ ရရှိနိုင်ပါသလား။ (ဥပမာ - စီးကရက် ကုမ္ပဏီပိုင်ရှင်တစ်ဦးက ဆေးလိပ်သောက်ခြင်းမှာ အန္တရာယ်ကင်းပါသည်ဟု ဆိုခြင်းမျိုး။)
 - ဘက်လိုက်မှု တစ်စုံတစ်ရာ ရှိနေနိုင်သူတို့ ဖြစ်ပါသလား။ (ဥပမာ - ဘာသာတစ်ခုခု၏ ဘာသာရေးခေါင်းဆောင်က အခြားဘာသာ များမှာ မှားယွင်းသည်ဟု ပြောဆိုခြင်း။)

လုပ်ငန်းစဉ်နောက်ဆက်တွဲ

ကျောင်းသူ/သားများက ထိုကျွမ်းကျင်သူတို့၏ နောက်ခံအကြောင်းအရာများကို ရှာဖွေပြီး မည်မျှ ယုံကြည်စိတ်ချသင့်သည်ကို ဖော်ထုတ်ပါ။ ကျောင်းသူ/သားများစွာက ကျွမ်းကျင်သူတစ်ဦးတည်းအကြောင်းကို ဝိုင်းဝန်း စုံစမ်း ရှာဖွေခြင်း ဖြစ်ပါက ရရှိခဲ့သော အကြောင်းအချက်တို့ကို အချင်းချင်း ပြန်လည်ဝေမျှ နှိုင်းယှဉ်ခြင်း ပြုလုပ်နိုင်သည်။

ဒေါက်တာ အာမန်ခန်းမှာ ဥပဒေပညာရှင် ဖြစ်သောကြောင့် ဥပဒေနှင့် ပတ်သက်သည့် အကြောင်းအရာများကို ကောင်းစွာ သိနိုင်ပါသည်။ ထပ်မံ ရှာဖွေလိုပါက သူ့အထူးပြုသော ဥပဒေ နယ်ပယ်အကြောင်း ထပ်မံ စုံစမ်းနိုင်ပါသည်။ ထပ်ပြီးမေးမြန်းသော ချာလတ်များနှင့် ပတ်သက်သည့် ဩဇာကျင်သူလောက အခြား မသက်ဆိုင်သည့် ဥပဒေများ ဥပမာ - အမြန်ဥပဒေများ ဩဇာကျင်သူလောက ဆိုသည်ကို ထပ်မံ စုံစမ်းကြည့်နိုင်ပါသည်။

သီလာ မာဒီနားက သရုပ်ဆောင်တစ်ဦး ဖြစ်ပါသည်။ ချာလတ်များကို လေ့လာထားသူ ဟုတ်ချင်မှ ဟုတ်မည်။ ချာလတ်မှတစ်ဆင့် ဘေးရန်သက်ရောက်မှု ခံထားရသူ ဖြစ်သောကြောင့် ဒေါ်သဖြင့် ဘက်လိုက် နေမိခြင်းလည်း ရှိနိုင်ပါသည်။

၄.၅.၅ ကောက်ရိုးရုပ်ကို ဖော်ထုတ်ပါ

- (က) ပေးထားသော စာပိုဒ်များထဲမှ အဆိုပြုချက်များတွင် ကောက်ရိုးရုပ် ယုတ္တိအလွဲများကို ရှာဖွေ ရွေးထုတ်ရမည်။
- (ခ) အဘယ့်ကြောင့် ထိုသို့ ရွေးထုတ်ထားခြင်းဖြစ်ကြောင်း ရှင်းလင်း တင်ပြရမည်။

ရည်ရွယ်ချက် - ကျောင်းသူ/သားများက စာပါ ပြောဆိုချက်များထဲမှ ကောက်ရိုးရုပ် ယုတ္တိအလွဲခြင်းကို ရှာဖွေရန်။

အခြေအနေ - တစ်ဦးချင်းဖြစ်စေ၊ နှစ်ဦးတွဲ အလိုက်ဖြစ်စေ၊ အဖွဲ့လိုက်ဖြစ်စေ လုပ်ဆောင် ရမည်။

ဘလူးမိ - နားလည်သဘောပေါက်ခြင်း၊ ခွဲခြမ်းစိတ်ဖြာခြင်း၊ သုံးသပ်ဝေဖန်ခြင်း။

ရာဇဝတ်သားများကို ပြင်းထန်သော အပြစ်ပေးလိုသူများမှာ ဆင်းရဲမွဲတေမှု ခံစားရခြင်း၏ အခြေအနေများကို နားမလည်သူများ ဖြစ်သည်။ ထိုသူများသာ မိမိတို့၏ ငတ်မွတ်တော့မည့် သားသမီးများကို မကျွေးမွေးနိုင်ပါကမည်သို့ ခံစားရမည်နည်း။

စာရေးသူက ငတ်မွတ်မှုနှင့် ဆင်းရဲမွဲတေမှုများ၏ ဆိုးကျိုးများအကြောင်း ပြောနေခြင်း ဖြစ်သည်။ ထောင်ဒဏ်များအကြောင်းကို ပြောဆိုခြင်း မဟုတ်။ သားသမီးများကို ကျွေးမွေးနိုင်ခြင်းမရှိ ဟူသည့်မှာ ကောက်ရိုးရုပ် အဖွဲ့တစ်ဖွဲ့ ဖြစ်သည်။ လက်ရှိ ချိနေသော ကိစ္စရပ်ကို ရှင်းလင်းဖွယ်ကုန်ဖွန်းသော ကောက်ရိုးရုပ်နှင့် အစားထိုးလိုခြင်း ဖြစ်သည်။ ဗိတုများမှာ သားသမီးများကို ကျွေးမွေးချင်သည်များ ဖြစ်သည်။ သို့သော် ၎င်းအချက်က ထောင်ဒဏ်များကောင်း၊ မကောင်း အကြောင်းကို ဆွေးနွေးခြင်း မပြု။

ဒေါ်ရီစီသိန်းက ရာဇဝတ်သားများကို အပြစ်ပေးလိုဟု ပြောသည်။ ရာဇဝတ်သားများက အပြစ်မခံရပါက လူအများက ရာဇဝတ်မှု ကျူးလွန်၍ ရသည်ဟု ထင်မြင်လာလိမ့်မည်။ ရာဇဝတ်မှုနှင့် မြင့်တက်လာလိမ့်မည်။ လူအဖွဲ့အစည်းပါ ပြုကြံ့သွားလိမ့်မည်။

ဒေါ်ရီစီက ရာဇဝတ်သားများကို အပြစ်ပေးလိုဟု မဆိုပေ။ သူက ထောင်ဒဏ်များနှင့် ပြင်းထန်သော အပြစ်ပေးမှုများကိုသာ ပြောဆိုနေခြင်း ဖြစ်သည်။ ရာဇဝတ်သားများကို အပြစ်ပေးသင့်ဟု မည်သည့် အခါမျှ မပြော။

ရာဇဝတ်သားများကို အပြစ်ပေးဟူသည့် အပြောမှာ ငြင်းခုံရမည့် ကိစ္စရပ်ကို လက်ဖွတ်စပယ် ရှင်းလိုက်သည့် ကောက်ရိုးရုပ် ဖြစ်သည်။

၄.၅.၆ ကိုယ်ရေးကိုယ်တာ တိုက်ခိုက်ခြင်းများကို ဖော်ထုတ်ပါ

ရည်ရွယ်ချက် - ကျောင်းသူ/သားများက ကိုယ်ရေးကိုယ်တာ တိုက်ခိုက်သည့် အဆိုများကို ရှာဖွေ ဖော်ထုတ်ရန်။

အခြေအနေ - တစ်ဦးချင်းဖြစ်စေ၊ နှစ်ဦးတွဲအလိုက်ဖြစ်စေ၊ အဖွဲ့လိုက်ဖြစ်စေ လုပ်ဆောင်ရမည်။

ဘလူးစ် - နားလည်သဘောပေါက်ခြင်း၊ ခွဲခြမ်းစိတ်ဖြာခြင်း၊ သုံးသပ်ဝေဖန်ခြင်း။

- (က) ပေးထားသော စာပိုဒ်များထဲမှာ အဆိုပြုချက်များတွင် ကိုယ်ရေးကိုယ်တာ တိုက်ခိုက်သည့် ပြောဆိုချက်များကို ကျောင်းသူ/သားများက ရွေးထုတ်ရမည်။
- (ခ) အဘယ့်ကြောင့် ထိုသို့ ရွေးထုတ်ထားခြင်းဖြစ်ကြောင်း ရှင်းလင်း တင်ပြရမည်။

တီတီဘုန်းက အကျဉ်းထောင်များထပ်မံတည်ဆောက်ပြီးထောင်ဒဏ်များကိုလည်းမြင့်တင်စေလိုသည်။ သို့သော် သူက ရွှေဆောက်လုပ်ရေးကုမ္ပဏီကို ပိုင်ပြီး အကျဉ်းထောင်ဆောက်လုပ်ရေးလုပ်ငန်းများကို ရယူထားသူများလည်း ဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့် အကျဉ်းထောင် ရှိသင့်သည်ဟု သော သူအဆိုမှာ ကိုယ်ကျိုးဖက်သည့် အဆိုဖြစ်ပြီး ၎င်းကို စိတ်မချသင့်ပေ။ တီတီဘုန်းသည် အကျင့်ပျက် ခြစားနေသည်။ အတောင်းဖက်တွယ်သည့် ကွန်ဆာပေးတစ်၊ အသုံးမဝင်သော လူမျိုးဖြစ်သည့်အပြင် နိုင်ငံကို တိုးတက် ရှေ့တက်နိုင်ခြင်းမှ တားဆီးပိတ်ပင်နေသူမျိုးလည်း ဖြစ်သည်။

ဤပြောဆိုချက်ကလေးကို လိုက်နာရန်လိုအပ်ကာ တိုက်ခိုက်ခြင်းတစ်ခုပင် ဖြစ်သည်။ တီတီဘုန်း၏ စီးပွားရေး အကျိုးအမြတ်များနှင့် သူ၏ လိုက်လံစီမံခန့်ခွဲမှု မည်သို့ရှိသည် ဆိုသည်မှာ လက်ရှိ ဩဇာခံသော လိစွတ်နှင့် ပတ်သက်ခြင်း မရှိ။ သူက အကျင့်ပျက်ခြစားခြင်း ခံရခြင်းမရှိ၊ ဝေဖန်ဆက်လက်ပင် အကျိုးအမြတ် ခံရခြင်းမရှိ၊ သို့သော် ထို့ကြောင့် သူပြောသည့် အဆိုပြုချက် မှားသည်ဟု ချွေးမပြောနိုင်ပေ။

ရှေးထုံးမပယ်သော ကျွန်တော်တို့ရိုးရာလူ့အဖွဲ့အစည်းအတွက် လစ်လျူဖြစ်သော ဒေါ်ရီစီသိန်းကဲ့သို့ လူမျိုးသည် အန္တရာယ်တစ်ရပ်ပင် ဖြစ်သည်။ သူနှင့် သူ့အတွေးအမြင်များကို အားပေးရန် မသင့်ပေ။

ဤအဆိုမှာ ခေတ်မီနှင့် အခြားနိုင်ငံရေးအမြင် တူသူများကို တိုက်ခိုက် ချီချီခြင်း ဖြစ်သည်။ ဤအဆိုက ဝေဖန်အင်များနှင့် ပတ်သက်ပြီး ကောင်းသလို ဆိုးသလို ပြောဆို ဩဇာခံခြင်း မရှိ။ ခေတ်မီ လစ်လျူဖြစ်ခြင်း၊ မဖြစ်ခြင်းသည် လက်ရှိ လိစွတ်နှင့် ပတ်သက်ခြင်းမရှိ။

၄.၅.၇ အတန်းဖော်ကို တိုက်ခိုက်ပြောဆိုခြင်း

ရည်ရွယ်ချက် - ကျောင်းသူ/သားများက ကိုယ်ရေးကိုယ်တာ တိုက်ခိုက်ပြောဆိုသည့် ဥပမာများ ဖန်တီးပြီး အတန်းဖော်အချင်းချင်း တွင် အသုံးပြုရန်။

အခြေအနေ - နှစ်ဦးတွဲအလိုက်ဖြစ်စေ၊ အဖွဲ့လိုက်ဖြစ်စေ လုပ်ဆောင်ရမည်။

ဘလူးမိ - သုံးသပ်ဝေဖန်ခြင်း၊ တီထွင် ဖန်တီးခြင်း။

- (က) နှစ်ဦးတွဲအလိုက်ဖြစ်စေ၊ လေးယောက်တစ်ဖွဲ့စီဖြစ်စေ ဖွဲ့ပြီး အဆိုပြုချက် တစ်ခုအတွက် တစ်ဖက်စီမှ နေပြီး ငြင်းခုံကြရမည်။
- (ခ) အဆိုပြုချက်ကို ထောက်ပံ့သည့်အချက်များ၊ ငြင်းပယ်သည့်အချက်များကို တစ်ဖက်စီမှ အလှည့်ကျ တင်ပြရမည်။
- (ဂ) ထို့သို့ တစ်လှည့်စီ အလှည့်ကျ ငြင်းခုံပြောဆိုနေစဉ်အတွင်း ကိုယ်ရေးကိုယ်တာ တိုက်ခိုက်သည့် ပြောဆိုချက်များကို အသုံးပြုကြရမည်။
- (ဃ) ငြင်းခုံ ပြောဆိုသည့် လုပ်ငန်းစဉ်အပြီးတွင် နှစ်ဦးတွဲစီအလိုက် သို့မဟုတ် အုပ်စုအလိုက်တို့က ကိုယ်ရေးကိုယ်တာ တိုက်ခိုက်မှုများမှာ မိမိတို့ ပြောဆိုချက်များကို အထောက်အပံ့ပြု၊ မပြုနှင့် မိမိတို့ မည်သို့ ခံစားခဲ့ကြောင်းကို ပြန်လည်စဉ်းစား ဆွေးနွေးကြရမည်။

အစားအသောက် ခိုးတဲ့သူတွေကို ငါတို့ကူညီဖို့ပဲ လုပ်သင့်တယ်... သူတို့ကို ထောင်ထဲထည့်ရမှာ မဟုတ်ဘူး။

အရင်တစ်ပတ်က နှစ်စဉ်တီး အသိမ်း ရဟန်းကတော့ ဒီလေထဲ မဟုတ်ပါလား။

၄.၅.၈ သက်သေမှားကို ဖော်ထုတ်ပါ

- (က) ပေးထားသော စာပိုဒ်များထဲမှ သက်သေမှားချက်များကို ကျောင်းသူ/သားများက ရွေးထုတ်ရမည်။
- (ခ) အဘယ့်ကြောင့် ထိုသို့ ရွေးထုတ်ထားကြောင်းကို ရှင်းလင်းတင်ပြရမည်။

ရည်ရွယ်ချက် - ကျောင်းသူ/သားများက စာပါ သက်သေမှားချက်များကို ဖော်ထုတ်ရန်။

အခြေအနေ - တစ်ဦးချင်းဖြစ်စေ၊ နှစ်ဦးတွဲအလိုက်ဖြစ်စေ၊ အဖွဲ့လိုက်ဖြစ်စေ လုပ်ဆောင်ရမည်။

ဘလူးစ် - နားလည်သဘောပေါက်ခြင်း၊ ခွဲခြမ်းစိတ်ဖြာခြင်း၊ သုံးသပ်ဝေဖန်ခြင်း။

လူအများက ဆင်းရဲတွင်းနက်မှသာ ရာဇဝတ်မှုများ ကျူးလွန်ကြခြင်း ဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့် ဆင်းရဲမွဲတေမှုသာ တကယ့်တရားခံ ဖြစ်သည်။ ထို့ပြင် ကျွန်ုပ်တို့အနေနှင့် ဆင်းရဲမွဲတေမှုကို တိုက်ဖျက်ရန် နည်းလမ်းများသာ ရှာဖွေသင့်သည်။

ဆင်းရဲမှ ချစ်မြတ်နိုးမှု ကျူးလွန်သည် ဆိုသည်မှာ ယုတ္တိဖွဲ့နေသော အဆိုပြုချက်တစ်ခုပင် ဖြစ်သည်။ အချို့လူများက ဆင်းရဲခြင်းကြောင့် မဟုတ်သော အခြား အကြောင်းများကြောင့် ချစ်မြတ်နိုးမှုများ ကျူးလွန်ကြသည်။ ချမ်းသာသော သူများသည်လည်း ချစ်မြတ်နိုးမှု ကျူးလွန်ကြသည် ဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့် ဆင်းရဲမွဲတေမှုသာ တရားခံဖြစ်သည်ဟု ပြော၍ မရနိုင်ပေ။

ရာဇဝတ်သားများကထောင်တွင်းတွင်ရှိနေလျှင် ပြင်ပလူများကို ဒုက္ခပေးနိုင်တော့ပေ။ ထို့ကြောင့် လူ့အဖွဲ့အစည်း ဘေးရန်ကင်းစေရန် ရာဇဝတ်သားများကို ထောင်ထဲတွင် ထည့်ထားရမည်။

ထောင်ထဲတွင် ခြံနေလျှင် ချစ်မြတ်နိုးမှုများက ပြဿနာ မဖြစ်နိုင်ဘဲ ချစ်မြတ်နိုးမှုများ ဖွင့်လှစ်ပြီး နားလည်မှုများ အားလုံး ဖြစ်ပေါ်လာသည်။ ထောင်ထဲ ခြံနေချိန်များတွင် လည်း ပြဿနာများ ဖြစ်ပေါ်လာခြင်းများသာ အထူးသဖြင့် အခြားသော ထောင်သားများအတွက် ပြဿနာများ ဖြစ်ပေါ်လာသည်။ ချစ်မြတ်နိုးမှုများကို ထောင်ထဲတွင် ထားရှိခြင်း လူ့အဖွဲ့အစည်းအတွက် ဘေးရန်ကင်းစေသော အရာများကို ဆိုသည့် အဆိုမှာ သက်သေမှားပင် ဖြစ်သည်။

လုပ်ငန်းစဉ်နောက်သက်တွဲ

ကျောင်းသူ/သားများက အဆိုပြုချက်ကို ယုတ္တိဖွဲ့ခြင်း မရှိတော့အောင် ပြန်ပြင်ရေးရမည်။ (လိုအပ်ပါက နိဂုံးချုပ် အဓိက ဆိုလိုရင်းကိုပါ ပြင်ရေးပါစေ။)

ဆင်းရဲမွဲတေမှုကြောင့် ချစ်မြတ်နိုးမှု ကျူးလွန်သောသူ များစွာ ရှိသည်။ ထို့ကြောင့် ဆင်းရဲမွဲတေမှုမှာ တရားခံအစစ်ဖြစ်ပြီး ယုတ္တိဖွဲ့ အနေနှင့် ဆင်းရဲမွဲတေမှု ဖြစ်ပေါ်ခြင်း မရှိဘဲ နည်းလမ်းများ ရှာသင့်ပါသည်။

ချစ်မြတ်နိုးမှုများမှာ ထောင်ထဲတွင် ခြံနေလျှင် လူထုလို ဒုက္ခပြန်ဖြစ်ခြင်းကို ခံစားသွားပြီး ဖြစ်သည်။ ချစ်မြတ်နိုးမှုကို ထောင်ထဲ ထည့်ထားသည်မှာ လူ့အဖွဲ့အစည်းအတွက် ဖိုဖို ဘေးရန်ကင်းစေသောကြောင့် နောင်ပင်ပါသည်။

မူကွဲ

ထိန်းကျောင်းကန့်သတ်မှု ပိုမို ပေးလိုပါက ပြောဆိုချက်များ တန်းစီရေးသားပါ။ အချို့ပြောဆိုချက်များမှာ သက်သေမှားချက်များ ပါဝင်ပြီး အချို့မှာ သက်သေမှားခြင်း မရှိ။ ကျောင်းသူ/သားများက မည်သည်တို့က သက်သေမှားချက်များဖြစ်ပြီး မည်သည်တို့က သက်သေမှားခြင်း မရှိကြောင်း ဆွေးနွေး ရွေးချယ်ရမည်။

၄.၅.၉ သက်သေမှားများ ဖန်တီးခြင်း

- (က) ကျောင်းသူ/သားများက တစ်ဦးချင်းဖြစ်စေ၊ နှစ်ဦးတွဲအလိုက်ဖြစ်စေ သက်သေမှားများ ရေးသားရမည်။
- (ခ) ထို့နောက် အခြား အတန်းဖော်တစ်ဦးကို သို့မဟုတ် အခြား နှစ်ဦးတွဲ တစ်တွဲကို မိမိတို့ ရေးသားထားသော ပြောဆိုချက်များကိုပြပါ။ ထိုပြောဆိုချက် များကို ဖတ်ရှုပြီး မည်သည်တို့က အဆိုပြုချက်မှားများ ဖြစ်သည်ကို အချင်းချင်း ဝေဖန် သုံးသပ်ကြရမည် ဖြစ်သည်။

ရည်ရွယ်ချက် - ကျောင်းသူ/သားများက သက်သေမှားများပါသော ပြောဆိုချက်များ ဖန်တီးရန်။

အခြေအနေ - တစ်ဦးချင်းဖြစ်စေ၊ နှစ်ဦးတွဲ အလိုက်ဖြစ်စေ၊ အဖွဲ့လိုက်ဖြစ်စေ လုပ်ဆောင် ရမည်။

ဘလူးမ် - သုံးသပ်ဝေဖန်ခြင်း၊ တီထွင် ဖန်တီးခြင်း။

မူကွဲ

ကျောင်းသူ/သားအားလုံး၏ ပြောဆိုချက်များကို စုစည်းပြီး နံရံပေါ်တွင်ကပ်၍ဖြစ်စေ စာရွက်ပေါ်တွင်အားလုံးကူး၍ဖြစ်စေ ပေးပါ။ ကျောင်းသူ/သားများက မည်သည့်နေရာတွင် ယုတ္တိလွဲနေကြောင်း ရှာပြီး အဘယ့်ကြောင့်ဖြစ်ကြောင်း ပြောဆိုရမည် ဖြစ်သည်။

၄.၅.၁၀ နေ့စဉ် ယုတ္တိအလွဲများ

ကျောင်းသူ/သားများက မိမိတို့ နေ့စဉ်ဘဝများထဲတွင် တွေ့မြင်နိုင်သော ယေဘုယျပြုခြင်း၊ အများညီလျှင် အမှန်ယူခြင်း၊ ဩဇာရှိသူ အကူယူခြင်း၊ ကောက်ရိုးရုပ်အလွဲများ၊ ကိုယ်ရေးကိုယ်တာ တိုက်ခိုက်ခြင်းများနှင့် သက်သေ မှားခြင်း ဥပမာများကို လိုက်လံ သတိပြု ရှာဖွေကြရမည်။

- မိမိတို့ မိတ်ဆွေ မိသားစုများနှင့် စကားစမြည် ပြောဆိုရာများတွင်။
- သတင်းစာများ မဂ္ဂဇင်းများထဲတွင်။
- အင်တာနက်ပေါ်တွင်၊ တီဗွီ သို့မဟုတ် ရေဒီယိုတွင်။
- ကြော်ငြာများထဲတွင်။

ရည်ရွယ်ချက် - မိမိတို့ နေ့စဉ်ဘဝများထဲမှ ယုတ္တိအလွဲများကို လိုက်လံသတိပြုရန်။

အခြေအနေ - ကျောင်းသူ/သားများက မိမိတို့နေ့စဉ်လုပ်ငန်းစဉ် နေ့စဉ် အတွေ့အကြုံ များတွင် ယုတ္တိအလွဲများကို လိုက်လံ သတိပြု ကြရန်။

ဘလူးမ် - သုံးသပ်ဝေဖန်ခြင်း။

လုပ်ငန်းစဉ်နောက်ဆက်တွဲ

ကျောင်းသူ/သားများက မိမိတို့ တွေ့ကြုံရသော ယုတ္တိအလွဲများကို စာအုပ်တစ်အုပ်ဖြင့် မှတ်တမ်းတင်ရမည်။ အတန်းလာတက်သည့်အခါ မှတ်တမ်းတင်ထားသည့် ယုတ္တိအလွဲများကို အတန်းကိုဖြစ်စေ အဖွဲ့လိုက်ဖြစ်စေ ပြန်တင်ပြပြီး အဘယ့်ကြောင့် ယုတ္တိလွဲရခြင်း ဖြစ်ကြောင်းပါ ပြန်ရှင်းပြရမည်။